

DIVERGENȚE ȘI DIFICULTĂȚI ÎN SOLUȚIONAREA CAUZELOR DIN MATERIA CONTRAVENȚIILOR RUTIERE

Ioana-Anamaria FILOTE-IOVU*

Abstract

In this study, the author aims to highlight the differences in jurisprudence, but also the difficulties encountered by the courts in resolving misdemeanor complaints against the minutes of finding contraventions and the application of sanctions, in which violations of legal provisions in the field were found, which resulted in a traffic accident, which resulted in damage to a vehicle, or other property damage.

Thus, the judicial practice is not uniform with regard to the introduction in the case, as forced intervenors, of the other driver involved in the accident and of the insurance company, with regard to the solution pronounced by the appellate court as a result of disregarding the incident legal norms, as well as on the prevalence between the presumption of innocence of the offender and the presumption of validity of the minutes.

Keywords: *contravention, misdemeanor complaint, jurisprudential differences, forced intervenors, presumptions, active role.*

I. Introducere

1. Noțiune

Definiția oficială a contravenției se regăsește în art. 1 alin. (1) teza a II-a din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare¹ (în continuare, O.G. nr. 2/2001), potrivit cu care: „*Constituie contravenție fapta săvârșită cu vinovăție, stabilită și sancționată prin lege, ordonanță, prin hotărâre a Guvernului sau, după caz, prin hotărâre a consiliului local al comunei, orașului, municipiului sau al sectorului municipiului București, a consiliului județean ori a Consiliului General al Municipiului București*”.

---

*Judecător – Judecătoria Sectorului 2 București, ioana_filote1@yahoo.com.

¹ Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare (M. Of. nr. 410 din 25 iulie 2001).

În dreptul român, legislația distinge între infracțiuni, chiar și cele pedepsite prin amendă (care țin de dreptul penal) și contravenții (care țin de dreptul contravențional). Astfel, chiar dacă singura pedeapsă aplicabilă în cazul unei infracțiuni prevăzute de Legea nr. 286/2009 privind Codul penal² ar fi amenda, din punct de vedere terminologic, o faptă incriminată este denumită tot „infracțiune” în dreptul penal.

Textele actelor normative prin care se stabilesc contravenții cuprind în mod obligatoriu descrierea faptelor ce constituie contravenții și sancțiunea ce urmează să se aplice pentru fiecare dintre acestea. În cazul sancțiunii cu amendă se indică limita minimă și maximă a acesteia sau, după caz, cote procentuale din anumite valori³.

Actul normativ cu caracter general în materie contravențională este O.G. nr. 2/2001, care în art. 1 teza I statuează următoarele: „*Legea contravențională apără valorile sociale, care nu sunt ocrotite prin legea penală*”.

S-a apreciat în doctrină⁴ că „această formulă este cel puțin discutabilă, fiind evident că dreptul contravențional protejează nu valorile care nu sunt protejate prin legea penală - căci ea protejează exact aceleași valori ca și legea penală-, însă protecția oferită prin legea contravențională se referă la acele fapte care nu sunt sancționate penal”.

2. Trăsăturile contravenției

Observăm că, asemenea infracțiunilor, contravenția are o definiție legală care cuprinde trăsăturile sale, iar în lipsa uneia dintre aceste trăsături fapta nu este contravenție, indiferent de rezultatul produs sau de valoarea socială căreia i-a adus atingere.

Astfel, se impune a preciza că trăsăturile contravenției sunt următoarele⁵:

1. fapta să fie prevăzută în legi (acte normative emise de Parlamentul României și publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I), ordonanțe de guvern (emise în temeiul unei legi speciale de abilitate a guvernului de a emite ordonanțe, sau ordonanțe de urgență – acestea sunt acte normative care au forța juridică egală cu a legii), hotărâri ale Guvernului (acte juridice normative ale Guvernului care au o forță juridică mai restrânsă decât legea sau ordonanțele), hotărâri ale Consiliilor locale, ale Consiliului județean sau ale Consiliului General al Municipiului București;

---

² Legea nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 510 din 24 iulie 2009).

³ A se vedea <https://legeaz.net/dictionar-juridic/contravenție>, accesată la data de 11 ianuarie 2021.

⁴ O. Podaru, R. Chiriță, *Regimul juridic al contravențiilor. O.G. nr.2/2001 comentată*, ediția a 2-a, Ed. Hamangiu, 2011, București, p.1.

⁵ În același sens, a se vedea L. Barac, *Răspunderea și sancțiunea juridică*, Ed. Lumina Lex, 1997, București, p. 58.

2. fapta să fie săvârșită cu vinovăție (vinovăția exprimă starea subiectivă ce caracterizează pe autorul faptei incriminate în momentul încălcării normei ce interzice fapta respectivă, implicând și exprimând, totodată, o atitudine psihică negativă față de anumite valori sociale ocrotite de norma de drept⁶); și

3. fapta să prezinte pericol social (pericolul social conturează criteriile în funcție de care se apreciază pericolul social. Astfel, este faptă care prezintă pericol social orice acțiune sau inacțiune prin care se aduce atingere valorilor ocrotite prin legislația contravențională și pentru care se impune aplicarea unei sancțiuni contravenționale⁷).

3. Sancțiuni

Cât privește sancționarea contravențiilor rutiere, reținem cu titlu particular din dispozițiile art. 95 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare⁸ (în continuare, O.U.G. nr. 195/2002) că sancțiunile contravenționale pot fi aplicate atât persoanelor fizice, cât și celor juridice și sunt de două feluri: principale și complementare.

Sancțiunile principale sunt avertismentul (care constă în atenționarea verbală sau scrisă a contravenientului, însoțită de recomandarea de a respecta dispozițiile legale) și amenda contravențională.

Potrivit dispozițiilor art. 96 din O.U.G. nr. 195/2002, sancțiunile contravenționale complementare au ca scop înlăturarea unei stări de pericol și preîntâmpinarea săvârșirii altor fapte interzise de lege și se aplică prin același proces-verbal prin care se aplică și sancțiunea principală a amenzii sau avertismentului, acestea fiind următoarele:

- a) aplicarea punctelor de penalizare;
- b) suspendarea exercitării dreptului de a conduce, pe timp limitat;
- c) confiscarea bunurilor destinate săvârșirii contravențiilor prevăzute în O.U.G. nr. 195/2002, ori folosite în acest scop.
- d) imobilizarea vehiculului.
- e) radierea din oficiu a înmatriculării sau înregistrării vehiculului, în cazurile prevăzute la art. 17 alin. (4) din O.U.G. nr. 195/2002.

---

⁶ L. Barac, *op. cit.*, p. 54.

⁷ A. Mocanu Suci, *Noțiunea de contravenție. Elementele contravenției*, disponibil [Online] la adresa https://www.researchgate.net/publication/336881705_Noțiunea_de_contravenție_Elementele_contravenție, accesată la data de 12 aprilie 2022.

⁸ Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare (publicată inițial în M. Of. nr. 958 din 28 decembrie 2002, republicată în M. Of. nr. 670 din 3 august 2006).

II. Intervenția forțată în materie contravențională

În continuare, vom analiza dificultățile cu care se confruntă practica judiciară în soluționarea plângerilor contravenționale împotriva proceselor-verbale de constatare a contravențiilor și de aplicare a sancțiunilor contravenționale în care s-au reținut încălcări ale dispozițiilor legale din domeniul rutier, ce au avut ca urmare producerea unui accident de circulație din care au rezultat avarierea unui vehicul, sau alte pagube materiale.

În aceste cauze, devin incidente dispozițiile art. 33 alin. (2) din O.G. nr. 2/2001, potrivit cu care: „În cazul în care fapta a avut ca urmare producerea unui accident de circulație, judecătoria va cita și societatea de asigurări menționată în procesul-verbal de constatare a contravenției” și cele ale art. 119 din O.U.G. nr. 195/2002, care prevăd următoarele: „În cazul în care fapta unui conducător de autovehicul sau tramvai a avut ca urmare producerea unui accident de circulație, instanța de judecată investită cu soluționarea cauzei va cita unitatea de poliție din care face parte agentul constatator, părțile implicate în eveniment și societatea de asigurare”.

Aceste norme legale trebuie coroborate cu dispozițiile art. 78⁹-79¹⁰ cuprinse în Cartea I „Dispoziții generale”, Titlul al II-lea „Participanții la procesul civil”, Capitolul al II-lea „Părțile”, Secțiunea a III-a „Alte persoane care pot participa la judecată”, Subsecțiunea „Intervenția forțată” din Codul de procedură civilă¹¹ care reglementează instituția Introducerii forțate în cauză, din oficiu, a altor persoane¹².

⁹ Art. 78 C. pr. civ., cu denumirea marginală „Condiții. Termen”, prevede următoarele:

„(1) În cazurile expres prevăzute de lege, precum și în procedura necontencioasă, judecătorul va dispune din oficiu introducerea în cauză a altor persoane, chiar dacă părțile se împotrivesc.

(2) În materie contencioasă, când raportul juridic dedus judecării o impune, judecătorul va pune în discuția părților necesitatea introducerii în cauză a altor persoane. Dacă niciuna dintre părți nu solicită introducerea în cauză a terțului, iar judecătorul apreciază că pricina nu poate fi soluționată fără participarea terțului, va respinge cererea, fără a se pronunța pe fond.

(3) Introducerea în cauză va fi dispusă, prin încheiere, până la terminarea cercetării procesului înaintea primei instanțe.

(4) Când necesitatea introducerii în cauză a altor persoane este constatată cu ocazia deliberării, instanța va repune cauza pe rol, dispunând citarea părților.

(5) Hotărârea prin care cererea a fost respinsă în condițiile alin. (2) este supusă numai apelului.”

¹⁰ Art. 79 C. pr. civ. detaliază procedura specifică acestei instituții de drept în sensul că:

„(1) Cel introdus în proces va fi citat, odată cu citația comunicându-i-se, în copie, și încheierea prevăzută la art. 78 alin. (3), cererea de chemare în judecată, întâmpinarea, precum și înscrisurile anexate acestora. Prin citație i se va comunica și termenul până la care va putea să arate excepțiile, dovezile și celelalte mijloace de apărare de care înțelege să se folosească; termenul nu va putea fi mai lung decât termenul de judecată acordat în cauză.

(2) El va lua procedura în starea în care se află în momentul introducerii în proces. Instanța, la cererea celui introdus în proces, va putea dispune readministrarea probelor sau administrarea de noi probe. Actele de procedură ulterioare vor fi îndeplinite și față de acesta.”

¹¹ Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (republicată în M. Of. nr. 247 din 10 aprilie 2015).

¹² I.-A. Filote-Iovu, *Dispozițiile art. 78 Cod procedură civilă din perspectiva practicii judiciare*, disponibilă [Online] la adresa <https://www.juridice.ro/701201/dispozitiile-art-78-cod-procedura-civila-din-perspectiva-practicii-judiciare.html>, accesată la data de 12 aprilie 2022.

În doctrină¹³ s-a afirmat că, privitor la alineatul (1) al art. 78 C. pr. civ., nu principiul rolului activ al judecătorului este cel incident – judecătorul este obligat a aplica legea, fără a avea o așa-zisă putere discreționară, de apreciere, pentru a introduce din oficiu terți în proces.

În ipotezele reglementate de dispozițiile art. 78 alin. (1) C. pr. civ., instanța are obligația, iar nu facultatea de a dezvolta cadrul procesual, chiar în ipoteza existenței unei opoziții din partea părților.

Data fiind această obligație, în mod just se apreciază că „aceasta nu este o aplicație a principiului rolului activ al judecătorului, pentru că în baza acestui principiu, judecătorului îi este conferită o anumită putere de apreciere, posibilitatea de a lua o hotărâre în baza oportunității”¹⁴.

În lucrările de specialitate¹⁵ a fost exprimată aceeași viziune, în sensul că, „în cazurile «expres prevăzute» de lege, introducerea în cauză a unui terț de către instanță nu este decât expresia conformării instanței la dispozițiile imperative ale legii, indiferent de «oportunitatea judiciară» a unei asemenea măsuri – prezumată absolut și *a priori* de către legiuitor – și indiferent de aprecierea părților”.

Din analiza art. 78 alin. (1) C. pr. civ. se deduce reglementarea a două situații în care este obligatorie pentru instanță introducerea unei terțe persoane în proces, respectiv introducerea obligatorie a unui terț în cauza dedusă judecării în cazurile expres prevăzute de lege și introducerea obligatorie a unui terț în dosar în procedura necontencioasă.

Din prima ipoteză, fac parte și dispozițiile legale menționate anterior, respectiv art. 33 alin. (2) din O.G. nr. 2/2001 – care obligă instanța să citeze și societatea de asigurări menționată în procesul-verbal de contravenție¹⁶ și art. 119 din O.U.G. nr. 195/2002, potrivit cu care este obligatorie citarea în cauză, pe lângă societatea de asigurare și a celui alt conducător auto implicat în accident¹⁷.

Reținem că, în cazul alin. (1) al art. 78 C. pr. civ., neintroducerea în cauză, din oficiu de către instanță a terților în cazurile expres prevăzute de lege este sancționată, potrivit art. 176 pct. 6 C. pr. civ., cu nulitatea absolută extrinsecă a hotărârii primei instanțe, aceasta putând fi invocată în calea de atac a apelului sau a recursului, de orice persoană interesată, iar ca motiv de ordine publică, conform art. 479 C. pr. civ., inclusiv de către instanța ierarhic superioară.

---

¹³ O.F. Constantinescu, *Introducerea forțată în cauză, din oficiu, a unor terți. Aspecte practice*, Revista „Universul Juridic Premium” nr. 6/2017, disponibilă [Online] la adresa www.universuljuridic.ro, accesată la data de 12 aprilie 2022.

¹⁴ *Ibidem*.

¹⁵ I. Deleanu, *Noul Cod de procedură civilă – Comentariu pe articole*, Ed. Universul Juridic, București, 2013, p. 144.

¹⁶ A se vedea Jud. Onești, sentința nr. 402/2016, în I.-A. Filote-Iovu, *op. cit.*

¹⁷ În acest sens, a se vedea Jud. Rădăuți, sentința nr. 3364 din 21 decembrie 2020, nepublicată.

Soluția în acest caz ar fi de anulare a sentinței civile și trimiterea cauzei spre rejudecare primei instanțe, care va fi obligată să dispună citarea terților, respectând procedura reglementată de dispozițiile art. 79 C. pr. civ.

Un exemplu în acest sens este reprezentat de decizia nr. 328 din 27 iunie 2018 pronunțată de Tribunalul Teleorman, Secția conflicte de muncă, asigurări sociale, contencios administrativ și fiscal¹⁸ care, constatând că a fost soluționată cauza în lipsa unor subiecți procesuali care, ca efect, nu au fost concepuți și citați în cauză, în baza art. 480 alin. (3) C. pr. civ. a admis apelul declarat, a anulat sentința atacată și a dispus trimiterea cauzei spre rejudecare aceleiași instanțe, respectiv Judecătoria Roșiori de Vede.

În considerentele hotărârii, s-a reținut, din analiza art. 78 C. pr. civ., că, „în mod excepțional, în cadrul procedurii contencioase, instanța poate dispune introducerea, din oficiu, a unor terți în proces, dar și în cazurile prevăzute de lege. Or, un asemenea caz, expres prevăzut de lege, este cel prevăzut de art. 33 alin. (2) din O.G. nr. 2/2001, iar necesitatea citării celui alt conducător auto rezultă din prevederile art. 54 alin. (1) din Legea nr. 136/1995”.

Totodată, instanța de apel a subliniat că, „astfel cum s-a cristalizat în practică, aspect confirmat și de doctrină¹⁹ (...), neîndeplinirea de către instanță a obligației de introducere în cauză a unei alte persoane, în cazurile prevăzute în mod imperativ de lege, poate fi invocată pe calea apelului de partea interesată. În egală măsură, instanța de control judiciar va putea invoca din oficiu acest motiv de nelegalitate a hotărârii atacate. Or, prima instanță nu și-a îndeplinit obligația de a dispune introducerea în cauză a societăților de asigurare, dar și a celui alt conducător auto, deși această obligație îi revenea chiar și în situația în care niciuna dintre părți nu ar fi solicitat aceasta.

Reținând aplicabilitatea dispozițiilor art. 78 alin. (1) C. pr. civ., Tribunalul constată că, într-adevăr, cauza nu s-a soluționat în primă instanță cu participarea tuturor subiecților procesuali prevăzuți de lege, cu toate că această participare era obligatorie”.

În practica judiciară însă, s-a adoptat și soluția anulării hotărârii primei instanțe și reținerea cauzei spre rejudecare, cu citarea intervenienților forțați²⁰, la care nu achiesăm, prin prisma nerespectării dreptului la apărare al terților și a necesității asigurării aplicabilității principiului contradictorialității²¹.

---

¹⁸ Trib. Teleorman, Secția conflicte de muncă, asigurări sociale, contencios administrativ și fiscal, decizia nr. 328 din 27 iunie 2018, nepublicată.

¹⁹ G. Boroș, M. Stancu, *Drept procesual civil*, ediția a 2-a, revizuită și adăugită, Ed. Hamangiu, București, 2015, p. 145.

²⁰ Trib. Suceava, Secția de contencios-administrativ și fiscal, prin decizia nr. 253/2019 s-a anulat hotărârea apelată și s-a reținut cauza spre rejudecare. S-a stabilit termen de judecată la data de 15.05.2019, cu citarea părților, precum și a terților asigurători și a conducătorului celui alt autovehicul, în calitate de intervenienți forțați, rezumată în I.-A. Filote-Iovu, *op. cit.*

²¹ I.-A. Filote-Iovu, *op. cit.*

Cu toate acestea, constatăm că, în majoritatea cauzelor, instanțele judecătorești dispun introducerea din oficiu, în cauzele având ca obiect plângeri contravenționale, soldate cu accidente, în calitate de intervenienți forțați atât a celui alt șofer implicat în accident, cât și a societății de asigurare²².

Subliniem însă că există semne de întrebare, ivite ca urmare a lecturării dispozițiilor coroborate ale art. 33 alin. (2) din O.G. nr. 2/2001 și ale art. 119 din O.U.G. nr. 195/2002, în ceea ce privește societatea de asigurare care urmează a fi citată în cauză, în condițiile în care în actul sancționator nu este precizat numele acesteia, deși, potrivit art. 16 alin. (1) din O.G. nr. 2/2001, este obligatoriu ca în cuprinsul procesului-verbal să se menționeze acest aspect.

În privința acestei chestiuni, practica judiciară nu a avut un punct de vedere unitar, în sensul că unele instanțe au apreciat că trebuie introduse în cauză ambele societăți de asigurare ale șoferilor implicați în accident²³, alte instanțe au interpretat textele legale în sensul că acestea vizează societatea de asigurări a petentului²⁴, iar într-o altă optică, nicio astfel de societate nu a fost introdusă în cauză, nereieșind din înscrisurile depuse la dosar o astfel de informație²⁵.

Trebuie să menționăm că unele instanțe, în virtutea rolului activ, accesează baza de date AIDA²⁶ („fosta baze de date CEDAM”²⁷) în vederea identificării numelor asiguratorilor, pentru ambii conducători auto, în vederea citării acestora în cauză, întâmpinând însă dificultăți dacă unul din autoturisme este înmatriculat în altă țară.

În opinia noastră, apreciem că, în ipoteza analizată, instanța are obligația de a dispune introducerea în cauză, în calitate de intervenient forțat a societății de asigurare a petentului întrucât, pe de o parte acesta a fost sancționat contravențional, iar pe de altă parte, dacă din probele administrate în cauză nu reiese numele acesteia, instanța poate solicita petentului să indice numele și adresa societății, obligație care ar fi în majoritatea cazurilor imposibil de îndeplinit, dacă ar trebui să indice datele de identificare ale societății de asigurări a celeilalte persoane implicate în incident.

---

²² A se vedea, în acest sens, Jud. Bacău sentința nr. 58 din 8 ianuarie 2021, consultată [Online] la adresa www.sintact.ro, accesată la data de 12 aprilie 2022.

²³ Jud. Buftea, sentința nr. 10955 din 22 decembrie 2020, consultată [Online] la adresa www.sintact.ro, accesată la data de 12 aprilie 2022.

²⁴ Jud. Sectorului 2 București, sentința nr. 10946 din 17 decembrie 2020, consultată [Online] la adresa www.sintact.ro, accesată la data de 12 aprilie 2022.

²⁵ Jud. Bârlad, sentința nr. 3146 din 18 decembrie 2020, consultată [Online] la adresa www.sintact.ro, accesată la data de 12 aprilie 2022.

²⁶ *Interogare Polițe RCA*, „În această bază de date poate fi verificată existența unei polițe RCA la o anumită dată pentru un vehicul, poate fi vizualizată societatea de asigurare care a emis polița și pot fi identificate prejudiciile asociate polițelor valabile începând cu anul 2008”, accesată [Online] la adresa <https://asfromania.ro/consumatori/baza-de-date-cedam/cedam>, accesată la data de 12 aprilie 2022.

²⁷ AIDA – noua baza de date privind polițele RCA, accesată [Online] la adresa <https://www.baar.ro/aida/>, accesată la data de 12 aprilie 2022.

III. Prezumția de nevinovăție a contravenientului versus prezumția de temeinicie a procesului-verbal de contravenție

1. Chestiuni prealabile

Constatăm că accidentele de circulație au multiple cauze, printre care enumerăm: depășirea vitezei legale, nerespectarea regulilor privind prioritatea de trecere, de întoarcere a vehiculelor, depășirea sau trecerea la culoarea roșie a semaforului.

Deși în cadrul dosarelor având ca obiect „plângere contravențională”, instanța analizează cele trei aspecte: legalitatea și temeinicia actului sancționator, precum și criteriile de individualizare a sancțiunilor aplicate, analiza noastră vizează exclusiv temeinicia proceselor-verbale de constatare și de sancționare a contravenției.

În acest sens, constatăm că o altă divergență jurisprudențială în soluționarea dosarelor având ca obiect „plângere contravențională” împotriva actelor emise de agenții constatatori ce au reținut încălcarea dispozițiilor legale din domeniul rutier, care au avut drept urmare producerea unui accident de circulație din care au rezultat avarierea unui vehicul, sau alte pagube materiale, este reprezentată de sarcina probei.

În acest sens, observăm că, pentru ipoteza în care fapta contravențională nu a fost constatată în mod direct și nemijlocit de către organele de poliție, unele instanțe au dat eficiență prezumției de temeinicie a procesului-verbal de contravenție, pe când în altă optică a fost aplicată prezumția de nevinovăție a contravenientului.

2. Prezumția de temeinicie a procesului-verbal de constatare a contravenției și de aplicare a sancțiunii contravenționale

Apreciem util a prezenta considerentele pentru care o parte a practicii judiciare a reținut că procesul-verbal de constatare și de sancționare a contravenției se bucură de prezumția de legalitate și temeinicie, petentului incumbându-i obligația de a răsturna această prezumție, prin administrarea de probe contrare.

De exemplu, prin sentința nr. 10955 din 22 decembrie 2020, Judecătoria Buftea a respins plângerea contravențională formulată împotriva unui proces-verbal contravențional, prin care petentul a fost sancționat pentru săvârșirea faptelor prevăzute de art. 101 alin. (3) lit. a)²⁸ din O.U.G. nr. 195/2002 și de art. 3 din Legea

---

²⁸ Precizăm că, la momentul încheierii actului sancționator, art. 101 alin. (3) lit. a) din O.U.G. nr. 195/2002 avea următorul cuprins: „Constituie contravenție și se sancționează cu amenda prevăzută în clasa a III-a de sancțiuni și cu aplicarea sancțiunii contravenționale complementare a suspendării dreptului de a conduce pentru o perioadă de 60 de zile săvârșirea de către conducătorul de autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai a următoarelor fapte: a) nerespectarea regulilor privind prioritatea de trecere, depășirea sau trecerea la culoarea roșie a semaforului, dacă prin aceasta s-a produs un accident de circulație din care au rezultat avarierea unui vehicul sau alte pagube materiale;”.

nr. 132/2017 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terților prin accidente de vehicule și tramvaie²⁹, reținându-se că la data de 08.11.2019, a condus auto marca Volkswagen, iar la ieșirea din benzinăria MOL nu a acordat prioritate de trecere intrând în coliziune cu un autobuz care circula pe banda 1 din direcția București către Ploiești, având, totodată, și polița RCA expirată.

Sub aspectul temeiniciei actului sancționator, instanța a reținut că, deși O.G. nr. 2/2001 nu cuprinde dispoziții exprese cu privire la forța probantă a actului de constatare a contravenției, din textul art. 34 rezultă că procesul-verbal de constatare a contravenției se bucură de prezumția relativă de legalitate și de temeinicie până la proba contrară, probă ce revine petentului, în condițiile art. 249 C. pr. civ.

S-a reținut în cauză că, deși petentul a arătat în cuprinsul plângerii că nu a săvârșit fapta menționată în procesul-verbal, totuși nu a reușit să probeze aceste susțineri, neprezentând mijloace de probă apte să facă dovada contrară celor reținute în sarcina sa de către agentul constator și care să ducă la concluzia netemeinicii procesului-verbal întocmit.

De altfel, chiar în declarația dată în prezența agentului constator, ulterior săvârșirii contravenției, acesta a recunoscut că producerea accidentului s-a datorat faptului că a ieșit prea mult pe carosabil și nu a văzut autobuzul care se deplasa dinspre București.

Prin urmare, doar simpla negare a petentului în sensul că faptele nu corespund adevărului nu este suficientă, atât timp cât el nu aduce probe, ori nu invocă împrejurări credibile pentru a răsturna prezumția simplă de fapt născută împotriva sa.

Față de aceste considerente, instanța a concluzionat că prezumția de veridicitate de care se bucură procesul-verbal de contravenție nu a fost răsturnată, probatoriul administrat nereliefând o altă situație de fapt decât cea reținută de agentul constator.

Într-un alt dosar, prin sentința civilă nr. 58 din 8 ianuarie 2021 a Judecătorei Bacău, a fost respinsă plângerea contravențională și anulat procesul-verbal, prin care s-a reținut că petenta a condus autovehiculul marca Renault și a efectuat manevra de mers înapoi în zona de acțiune a indicatorului „Oprirea interzisă”, după care a efectuat viraj la stânga, fără să se asigure corespunzător intrând în coliziune cu auto marca Ford. În urma impactului, conducătorul autovehiculului

---

Art. 101 alin. (3) din O.U.G. nr. 195/2002 a fost completat de punctul 17 din art. I din Ordonanța Guvernului nr. 1/2022 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice (M. Of. nr. 89 din 28 ianuarie 2022). În prezent, această contravenție este reglementată de art. 101 alin. (3) lit. f) din O.U.G. nr. 195/2002, care are următorul cuprins: „*Constituie contravenție și se sancționează cu amenda prevăzută în clasa a III-a de sancțiuni și cu aplicarea sancțiunii contravenționale complementare a suspendării dreptului de a conduce pentru o perioadă de 60 de zile săvârșirea de către conducătorul de autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai a următoarelor fapte: f) neacordarea priorității de trecere vehiculelor cu acest drept*”.

²⁹ Legea nr. 132/2017 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terților prin accidente de vehicule și tramvaie (M. Of. nr. 431 din 12 iunie 2017).

marca Ford a pierdut controlul direcției de mers și a intrat în coliziune cu un alt autoturism, pe care l-a proiectat într-un autovehicul marca Volkswagen.

Instanța a reținut dispozițiile legale³⁰ incidente, iar referitor la temeinicia procesului-verbal, cu titlu preliminar, a apreciat că persoana sancționată are dreptul la un proces echitabil, în cadrul căruia să utilizeze orice mijloc de probă și să invoce orice argumente pentru dovedirea împrejurării că situația de fapt din procesul-verbal nu corespunde modului de desfășurare a evenimentelor, ori că lipsa unei anumite mențiuni din actul sancționator i-a pricinuit o vătămare, sarcina judecătorului fiind aceea de a respecta limita proporționalității între scopul urmărit de autoritățile statului, de a nu rămâne nesancționate acțiunile antisociale prin impunerea unor condiții imposibil de îndeplinit și respectarea dreptului la apărare al persoanei sancționate contravențional.

Așadar, petentei i-a fost oferit cadrul necesar pentru a-și expune cauza în condiții de egalitate cu partea adversă, căzând exclusiv în sarcina acesteia responsabilitatea modalității efective în care a înțeles să uzeze de drepturile sale procedurale.

S-au avut în vedere, în primul rând, declarațiile date de petentă (că ar fi efectuat manevra de intrare în parcare la stânga, moment în care a fost lovită de un autovehicul care a efectuat manevra de depășire pe partea stângă) și de proprietarul autovehiculului marca Ford (care a observat că autoturismul marca Renault dădea înapoi, moment în care acesta a oprit, a semnalizat și a luat-o pe lângă autovehicul, fiind lovit dreapta spate) în fața organelor de poliție imediat după accident.

Analizând avariile menționate în declarațiile persoanelor implicate în evenimentul rutier și schițele depuse la dosar, instanța a constatat că acestea confirmă dinamica accidentului reținută în procesul-verbal, respectiv faptul că petenta nu s-a asigurat la efectuarea manevrei de mers înapoi și viraj la stânga, intrând în coliziune cu autovehiculul marca Ford.

---

³⁰ Cu privire la temeiurile de drept, s-a reținut în cauză incidența dispozițiilor art. 128 alin. (1) lit. a) din H.G. nr. 1391/2006 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Ordonanței de Urgență nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, cu modificările și completările ulterioare (M. Of. nr. 876 din 26 octombrie 2006), potrivit cu care: „(1) *Se interzice mersul înapoi cu vehiculul: a) în cazurile prevăzute la art. 126, cu excepția lit. d);*”, ale art. 126 lit. a) din H.G. nr. 1391/2006, care dispun că: „*Se interzice întoarcerea vehiculului: a) în locurile în care este interzisă oprirea voluntară a vehiculelor, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 lit. f);*”, ale art. 54 alin. (1) din O.U.G. nr. 195/2002, potrivit cu care „*Conducătorul de vehicul care execută o manevră de schimbare a direcției de mers, de ieșire dintr-un rând de vehicule staționate sau de intrare într-un asemenea rând, de trecere pe o altă bandă de circulație sau de virare spre dreapta ori spre stânga sau care urmează să efectueze o întoarcere ori să meargă cu spatele este obligat să semnalizeze din timp și să se asigure că o poate face fără să perturbe circulația sau să pună în pericol siguranța celorlalți participanți la trafic.*”, precum și ale art. 108 alin. (1) lit. b) pct. 3 coroborat cu art. 100 alin. (2) din același act normativ, care prevăd că „*3. nerespectarea regulilor privind manevra de întoarcere, mersul înapoi, schimbarea benzii de circulație sau a direcției de mers, dacă prin aceasta s-a produs un accident din care au rezultat avariile unui vehicul sau alte pagube materiale;*” se sancționează cu amenda prevăzută la clasa a II-a de sancțiuni și 3 puncte de penalizare.

Toate argumentele legate de comportamentul intervenientului nu au putut fi avute în vedere, cât timp petenta nu a administrat probe pentru a confirma varianta sa privind cronologia accidentului.

Mai mult decât atât, cu ocazia audierii celorlalte două persoane implicate în accident, s-a constatat că la momentul evenimentului exista o concepție generală că dinamica accidentului era cea evidențiată de agentul de poliție, respectiv că vinovăția exclusivă aparține petentei. Din raportul agentului constatator s-a reținut că inițial petenta a recunoscut săvârșirea contravențiilor, implicit culpa în a acroșa autovehiculul intervenientului, dar și-a schimbat declarația după apariția soțului său. De asemenea, instanța a sesizat și neconcordanțele din plângerea contravențională, respectiv că, deși petenta a afirmat inițial că a dorit să vireze la stânga într-o zonă „cu linie discontinuă”, ulterior a precizat că autoturismul marca Ford a efectuat manevra de depășire pe partea stângă peste „linia continuă”, ceea ce a ridicat suspiciuni cu privire la acuratețea amintirii evenimentului.

Observăm, din expunerea acestei spețe, o oarecare contradicție în conținut considerentelor, în sensul că, pe de o parte s-a reținut că petenta ar trebui să probeze că situația de fapt reținută în procesul-verbal nu corespunde modului de desfășurare a evenimentelor, ceea ce presupune aplicarea prezumției de temeinicie a actului sancționator, iar pe de altă parte, s-a analizat dacă intimatul, prin probele furnizate a reușit să dovedească fapta contravențională pentru care a fost aplicată sancțiunea.

Or, apreciem că, în speța dată, contravenienta beneficiază de prezumția de nevinovăție, intimatului incumbându-i sarcina probei, mai ales că fapta nu a fost constatată *ex propriis sensibus* de către agenții de poliție.

Într-o altă cauză însă, prin sentința nr. 3164 din 18 decembrie 2020, pronunțată de Judecătoria Bârlad³¹, a fost respinsă plângerea contravențională formulată împotriva actului sancționator, prin care petentul a fost sancționat pentru fapta prevăzută de art. 101 alin. (3) lit. d)³² din O.U.G. nr. 195/2002, reținându-se că a

---

³¹ S-a reținut în cauză că petentul a afirmat că celălalt șofer era culpabil de producerea accidentului, iar intimatul, în apărare, a susținut că, având în vedere faptul că este imposibilă demonstrarea unui fapt negativ, sarcina probei revine petentului, care trebuie să demonstreze prin faptul pozitiv contrar, respectiv că nu a săvârșit contravenția reținută în sarcina sa, apreciind că, în acest sens s-a pronunțat și Curtea Constituțională prin decizia nr. 65/2009, în care au fost reținute următoarele: „Totodată, instanța competentă să soluționeze plângerea îndreptată împotriva procesului-verbal de constatare și sancționare a contravenției este obligată să urmeze anumite reguli procedurale, în virtutea cărora sarcina probei aparține celui care afirmă ceva în instanță, iar nu celui care a întocmit procesul verbal de contravenție”. A mai precizat acesta că simpla negare a petentului în sensul că faptele nu corespund realității nu este însă suficientă, atâta timp cât nu aduce probe pertinente, această negare reprezentând o simplă susținere, făcută din dorința de a scăpa de consecințele răspunderii contravenționale.

³² Art. 101 alin. (3) lit. d) din O.U.G. nr. 195/2002 prevede următoarele: „(3) Constituie contravenție și se sancționează cu amenda prevăzută în clasa a III-a de sancțiuni și cu aplicarea sancțiunii contravenționale complementare a suspendării dreptului de a conduce pentru o perioadă de 60 de zile săvârșirea de către conducătorul de autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai a următoarelor fapte: d) circulația pe sens opus, cu excepția cazurilor, în care se efectuează regulamentar manevra de depășire”.

condus autoturismul marca Volkswagen, a trecut pe lângă autoturismul marca Dacia, a intrat pe contrasens, în urma impactului rezultând avarierea ambelor autovehicule, fără victime omenești.

Sub aspectul temeiniciei procesului-verbal, din înscrisurile depuse la dosar, instanța a constatat că fapta a fost săvârșită în condițiile descrise în procesul-verbal contestat. S-a apreciat că actul sancționator a fost încheiat imediat după săvârșirea contravenției, fiindu-i adus la cunoștință petentului dreptul de a formula obiecțiuni, astfel că fapta contravențională existând și fiind stabilită vinovăția petentului, în mod legal și temeinic s-a încheiat actul împotriva căruia a fost introdusă plângerea contravențională.

Din cele prezentate, deducem că instanța a dat eficiență prezumției de veridicitate a procesului-verbal și a argumentat sumar și lacunar soluția pronunțată, pe care o considerăm ca fiind eronată, motivat de faptul că apreciem că intimatul trebuia să probeze cele reținute în actul sancționator.

3. Aplicarea prioritară a prezumției de nevinovăție a contravenientului

În continuare, vom exemplifica modalitatea în care, în dosare similare, s-a apreciat că sarcina probei aparține intimatului, petentul beneficiind de prezumția de nevinovăție.

În acest sens, un raționament radical opus celui prezentat în secțiunea anterioară, se poate lectura din cuprinsul sentinței nr. 26 din 11 ianuarie 2021 a Judecătoriai Rădăuți³³, prin care a fost admisă plângerea contravențională, fiind anulat actul sancționator, prin care petentul a fost amendat în baza art. 101 alin. (3) lit. a)³⁴ din O.U.G. nr. 195/2002, reținându-se că, la data de 27.10.2020, acesta a condus autoturismul marca Audi A6, din direcția comuna Putna spre orașul Vicovu de Sus, efectuând manevra de depășire a unui autoturism care circula în fața sa, fără a se asigura că din sens opus se deplasa pe partea dreaptă un biciclist, pe care l-a acroșat cu oglinda stânga față a autoturismului, în urma evenimentului, rezultând avarierea autoturismului său.

Analizând temeinicia procesului-verbal de contravenție, instanța a reținut³⁵ că, astfel cum s-a statuat în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în

³³ Jud. Rădăuți, sentința nr. 26 din 11 ianuarie 2021, nepublicată.

³⁴ Art. 101 alin. (3) din O.U.G. nr. 195/2002 a fost completat de punctul 17 din art. I din O.G. nr. 1/2022. În prezent, această contravenție este reglementată de art. 101 alin. (3) lit. g) din O.U.G. nr. 195/2002, care are următorul cuprins: „*Constituie contravenție și se sancționează cu amenda prevăzută în clasa a III-a de sancțiuni și cu aplicarea sancțiunii contravenționale complementare a suspendării dreptului de a conduce pentru o perioadă de 60 de zile săvârșirea de către conducătorul de autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai a următoarelor fapte: g) nerespectarea regulilor privind depășirea*”.

³⁵ S-au reținut în cauză și dispozițiile art. 34 alin. (1) din O.G. nr. 2/2001, care prevăd că „*Instanța competentă să soluționeze plângerea, după ce verifică dacă aceasta a fost introdusă în termen, ascultă pe cel care a făcut-o și pe celelalte persoane citate, dacă aceștia s-au prezentat, administrează orice alte probe prevăzute de lege, necesare în vederea verificării legalității și temeiniciei procesului-verbal, și hotărăște asupra sancțiunii, despăgubirii stabilite, precum și asupra măsurii confiscării*”.

continuare, Curtea), respectiv în cauza Anghel c. României³⁶, petentul beneficiază de prezumția de nevinovăție, motiv pentru care sarcina probei în procedura contravențională desfășurată în fața instanței de judecată revine în primul rând organului constatator, iar nu petentului, conform art. 249 C. pr. civ., iar lipsa probelor care să susțină cele reținute în procesul-verbal, nu conving instanța în privința vinovăției petentului dincolo de orice îndoială rezonabilă.

Conform jurisprudenței instanței de la Strasbourg, dreptul unei persoane de a fi prezumată nevinovată și de a solicita acuzării să dovedească faptele ce i se impută nu este absolut, din moment ce prezumțiile bazate pe fapte sau legi operează în toate sistemele de drept și nu sunt interzise de Convenția Europeană a Drepturilor Omului³⁷ (în continuare, Convenția), în măsura în care statul respectă limite rezonabile, având în vedere importanța scopului urmărit, dar și respectarea dreptului la apărare³⁸.

S-a reținut, totodată, că, deși materia contravențiilor intră în sfera acuzației penale, neputând fi negat beneficiul garanțiilor prevăzute de Convenție în art. 6 par. 2³⁹, din care cea mai importantă este prezumția de nevinovăție, totuși, trebuie admis în raport de statuările Curții Europene a Drepturilor Omului, că aplicarea prezumțiilor de fapt și de drept regăsite în dreptul administrativ român privitoare la veridicitatea și temeinicia proceselor-verbale de contravenție nu este interzisă, de vreme ce forța probantă a proceselor-verbale este lăsată la latitudinea fiecărui sistem de drept, care este liber să reglementeze importanța fiecărui mijloc de probă, instanța având însă obligația de a respecta caracterul echitabil al procedurii în ansamblu atunci când administrează și apreciază probatoriul⁴⁰.

³⁶ CEDO, cauza *Anghel c. României*, nr. 28183/03, hotărârea din 4 octombrie 2007.

³⁷ România a ratificat Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale prin Legea nr. 30/1994 (M. Of. nr. 135 din 31 mai 1994).

³⁸ A se vedea CEDO, cauza *Salabiaku c. Franței*, nr. 10519/93, hotărârea din 7 octombrie 1988, par. 28 și CEDO, cauza *Västberga Taxi Aktiebolag și Vulic c. Suediei*, nr. 36985/97, hotărârea din 23 iulie 2002, par. 113.

³⁹ Art. 20 alin. (2) din Constituția României (în continuare, Constituție), republicată în M. Of. nr. 767 din 31 octombrie 2003, prevede următoarele: „*Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabil*”.

Aceste dispoziții constituționale consacră principiul superiorității pactelor și tratatelor privitoare la drepturile fundamentale ale omului în raport cu normele naționale, care vor fi interpretate în conformitate cu acestea. Totodată, și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului are o aplicabilitate directă în dreptul intern, cum a decis și Curtea Constituțională, prin decizia nr. 81/1995, publicată în M. Of. nr. 14 din 25 ianuarie 1995 și prin decizia nr. 349/2001, publicată în M. Of. nr. 240 din 10 aprilie 2002.

Art. 6 par. 2 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale prevede că „*Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită*”.

⁴⁰ A se vedea CEDO, cauza *Bosoni c. Franței*, nr. 34595/97, hotărârea din 7 septembrie 1999.

Or, prezumția de legalitate și temeinicie a procesului-verbal încheiat de reprezentantul autorității publice nu poate fi nici nerezonabilă și nici disproporționată, în ipoteza în care prezumția este născută din constatarea unui fapt perceput în mod direct și nemijlocit, în virtutea îndeplinirii atribuției firești de serviciu.

S-a reținut în cauză și principiul statuat în cauzele Marius Haiducu c. României și alte 16 cereri⁴¹ și Nicoleta Gheorghe c. României⁴², unde Curtea a reamintit (în Marius Haiducu c. României și alte 16 cereri) că, în materie de circulație rutieră, art. 6 par. 2 din Convenție nu se opune aplicării unui mecanism care nu face altceva decât să instaleze o prezumție relativă de conformitate a unui proces-verbal la realitate, prezumție fără care ar fi practic imposibilă pedepsirea încălcărilor cu privire la circulația rutieră⁴³, principiu dublat de dispoziția de trimitere expusă în art. 47⁴⁴ din O.G. nr. 2/2001 de completare cu dispozițiile Codului de procedură civilă, astfel că, în materie de probe, devine aplicabil principiul general conform căruia sarcina probei revine celui care supune o pretenție judecătorească, conform art. 249 C. pr. civ.

Cu toate acestea, raportat la cauza cu care a fost investită, instanța a reținut că fapta imputată petentului nu a fost constatată de agentul de poliție instrumentator în mod direct și nemijlocit, în timpul exercitării serviciului ce implică atribuția de control a respectării normelor rutiere.

Astfel, întrucât fapta nu a fost constatată *ex propriis sensibus* de către agentul de poliție instrumentator, fiind săvârșită o faptă care să necesite probarea acesteia de către intimat, s-a apreciat că, în raport de dispozițiile art. 249 C. pr. civ., nu îi revenea petentului sarcina răsturnării prezumției de legalitate și temeinicie a actului, ci intimatului să dovedească cele reținute în actul sancționator.

În condițiile în care, din probele administrate în cauză, nu a reieșit că fapta contravențională a fost stabilită în mod legal și temeinic, intimatul eșuând în a proba cele reținute în actul contestat, instanța a concluzionat că procesul-verbal nu a fost întocmit în mod temeinic, în ceea ce privește existența faptei contravenționale.

De asemenea, prin decizia civilă nr. 1242 din 18 decembrie 2020 a Tribunalului Iași, Secția de contencios-administrativ și fiscal⁴⁵, a fost respins apelul declarat împotriva sentinței civile nr. 2416 din 5 martie 2020 pronunțată de Judecătoria Iași,

⁴¹ CEDO, cauza *Marius Haiducu c. României și alte 16 cereri*, nr. 7034/07, decizia din 3 aprilie 2012.

⁴² CEDO, cauza *Nicoleta Gheorghe c. României*, nr. 23470/05, hotărârea din 3 aprilie 2012.

⁴³ A se vedea CEDO, cauza *Stevens c. Belgiei*, nr. 56936/00, decizia din 9 decembrie 2004 și CEDO, cauza *Adoud c. Franței*, nr. 35327/97, decizia din 7 septembrie 1999.

⁴⁴ Art. 47 din O.G. nr. 2/2001 prevede următoarele: „Dispozițiile prezentei ordonanțe se completează cu dispozițiile Codului penal și ale Codului de procedură civilă, după caz”.

⁴⁵ Trib. Iași, Secția de contencios-administrativ și fiscal, decizia nr. 1242 din 18 decembrie 2020, consultată [Online] la adresa www.sintact.ro, accesată la data de 12 aprilie 2022.

Secția civilă⁴⁶, prin care a fost admisă plângerea contravențională și anulat procesul-verbal.

Prin hotărârea primei instanței, s-a reținut că petentul a fost sancționat în baza art. 100 alin. (3) lit. g)⁴⁷ și art. 108 alin. (1) lit. b) pct. 4⁴⁸ din O.U.G. nr. 195/2002 datorită faptului că la data de 02.02.2017 a condus autoturismul marca Hyundai în Municipiul Iași și nu a păstrat distanța corespunzătoare între vehicule, acroșând ușor autovehiculul marca Skoda.

Cu privire la temeinicia procesului-verbal, instanța a constatat că petentului îi sunt recunoscute și garanțiile specifice în materie penală recunoscute de art. 6 din Convenție (care face parte din dreptul intern în baza art. 11 din Legea fundamentală), printre care și prezumția de nevinovăție.

Din declarația martorului ocular a rezultat faptul că, în luna februarie 2018, a însoțit petentul, iar în timpul deplasării nu a avut loc nicio coliziune cu niciun vehicul.

Situația de fapt constatată prin procesul-verbal contestat a fost infirmată de probele din dosar. Așa fiind, reținând că actul sancționator se bucură de o prezumție relativă de legalitate, prezumție ce a fost răsturnată de către petentul care a reușit să facă dovada contrară celor înscrise în cuprinsul acestuia, în timp ce prezumția sa de nevinovăție nu a fost răsturnată, instanța a constatat că plângerea formulată se dovedește a fi întemeiată.

Prin decizia civilă nr. 1242 din 18 decembrie 2020, Tribunalul Iași a reținut că, potrivit declarației de accident din 02.02.2018, dată de intervenientul forțat, la momentul la care vehiculul acestuia era încadrat pentru viraj la stânga spre parcare de la Palas, acesta a fost lovit în spate de vehiculul Hyundai. Intervenientul a urmărit vehiculul care l-a tamponat, claxonând în speranța opririi acestuia și a efectuat fotografii cu privire la incident. La rubrica „avariei existente”, în această declarație s-a consemnat: „spoiler spate”, însă niciun act din dosarul cauzei nu oferă detalii despre această avarie consemnată generic.

Conform declarației de accident din data de 05.03.2018 dată de petent, acesta nu a fost implicat în niciun eveniment rutier. La rubrica „avariei existente”, în

---

⁴⁶ Jud. Iași, Secția civilă, sentința nr. 2416 din 5 martie 2020, consultată [Online] la adresa www.sintact.ro, accesată la data de 12 aprilie 2022.

⁴⁷ Potrivit art. 100 alin. (3) lit. g) din O.U.G. nr. 195/2002: „Constituie contravenție și se sancționează cu amenda prevăzută în clasa a II-a de sancțiuni și cu aplicarea sancțiunii contravenționale complementare a suspendării exercitării dreptului de a conduce pentru o perioadă de 30 de zile săvârșirea de către conducătorul de autovehicul sau tramvai a următoarelor fapte: g) neprezentarea la unitatea de poliție competentă pe raza căreia s-a produs un accident de circulație din care au rezultat numai pagube materiale, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 79 alin. (2)”.

⁴⁸ Potrivit art. 108 alin. (1) lit. b) pct. 4 din O.U.G. nr. 195/2002: „Săvârșirea de către conducătorul de autovehicul sau tramvai a uneia sau mai multor contravenții atrage, pe lângă sancțiunea amenzii și aplicarea unui număr de puncte de penalizare, după cum urmează: b) 3 puncte de penalizare pentru săvârșirea următoarelor fapte: 4. nepăstrarea unei distanțe corespunzătoare față de vehiculul care îl precede, dacă prin aceasta s-a produs un accident din care au rezultat avarierea unui vehicul sau alte pagube materiale”.

această declarație s-a consemnat: „spoiler față zgâriat, număr față”. Cu toate acestea, niciun act din dosarul cauzei nu oferă detalii despre această avarie consemnată generic.

Documentația depusă de apelantul-intimat la dosarul de fond nu conținea fotografiile ale avariilor vehiculelor, pentru a se putea completa înțelesul celor consemnate în declarațiile de accident. La solicitarea instanței de apel, intervenientul forțat a depus CD-ul cu înregistrarea menționată în declarația de accident. Analizând imaginile depuse pe CD de către intervenient, tribunalul a constatat că din acestea nu se confirmă, nici direct și nici indirect, niciunul din aspectele descrise de intervenient în declarația de accident din 02.02.2018.

A mai observat Tribunalul Iași că, din declarația testimonială administrată în fața instanței de fond s-a infirmat ipoteza descrisă în declarația de accident a intervenientului forțat, fiind confirmată cea din declarația de accident dată de petent la data de 05.03.2018. Or, în contextul probatoriu lacunar expus anterior, tribunalul a constatat că nu poate fi primită susținerea apelantului-intimat privind elocvența probelor furnizate de acesta la fond.

Astfel, în primul rând, tribunalul a observat că petentul beneficiază de prezumția de nevinovăție, respectiv de toate garanțiile procesuale caracteristice unei acuzații penale, inclusiv de necesitatea dovedirii, dincolo de orice îndoială, a săvârșirii faptei de către acuzat. În speță nu a existat nicio probă concludentă care să lege fapta contravenientului de ipoteza declarată de intervenientul forțat în declarația sa de accident.

Apelantul-intimat, ca emitent al procesului-verbal sancționator, nu a asigurat nici măcar evidența avariilor prezentate de cele două vehicule presupus implicate în evenimentul rutier, astfel încât, nici măcar prin corelarea avariilor, care rămân necunoscute în detaliu, nu se poate concluziona că mașina contravenientului este cea care a lovit mașina intervenientului la data și ora și în modul prezentat de intervenient și reținut de apelantul-intimat în procesul-verbal.

Cum s-a reținut deja anterior, în declarațiile celor implicați în accident, nu au fost descrise deloc avariile (dimensiuni, culoare, formă a zgârieturilor, amplasarea lor pe spoiler – stânga, dreapta, centru, sus, jos) astfel că s-a apreciat că nu se poate face nicio legătură indubitabilă între producerea lor, ca urmare a acțiunii contravenientului.

Pe de altă parte, există o probă testimonială, dată de un martor ocular, ce nu este rudă cu contravenientul și care nu a oferit indicii de subiectivism, care a arătat că nu a existat niciun impact între vehiculul contravenientului și cel al intervenientului forțat.

În acest context probatoriu, tribunalul a constatat că în mod corect a reținut instanța de fond că nu se confirmă săvârșirea faptei contravenționale de către petent, corect fiind admisă plângerea contravențională și anulat procesul-verbal.

Făcând aplicarea concomitentă a prezumției de nevinovăție și a prezumției de temeinicie a procesului verbal, Secția civilă a Judecătoriei Pitești, prin sentința

nr. 6914 din 16 decembrie 2020⁴⁹, a respins plângerea contravențională împotriva procesului-verbal, prin care petentul a fost sancționat în baza art. 101 alin. (3) lit. a)⁵⁰ din O.U.G. nr. 195/2002, pentru săvârșirea faptei prevăzute de art. 135 lit. a) din H.G. nr. 1391/2006, reținându-se că, în timp ce conducea autovehiculul marca BMW, a pătruns dintr-o arteră spre drumul național DN7 Pitești - Râmnicu Vâlcea, neacordând prioritate de trecere autoturismului marca Dacia Logan, care circula dinspre Municipiul Pitești, provocând un accident rutier doar cu pagube materiale.

Instanța din oficiu, în temeiul art. 22 și 348 C. pr. civ., a administrat proba cu interogatoriul intervenientului forțat persoană fizică, pentru a lămuri situația de fapt.

Sub aspectul temeiniciei, s-au reținut în cauză principiile statuate în jurisprudența Curții privitoare la prezumția de nevinovăție, dar și faptul că procesul-verbal a fost semnat de petent fără obiecțiuni, acesta fiind de acord cu despăgubirea prin RCA.

Totodată, s-a constatat, din declarațiile și schițele evenimentului rutier ale celor doi conducători auto implicați în accident, că petentul, atunci când a pătruns de pe drumul secundar pe calea principală nu a acordat prioritate autoturismului condus de intervenientul forțat, care a plecat din parcare, pe sensul de mers Pitești - Râmnicu Vâlcea.

Mai mult, din analiza avariilor celor două autoturisme, respectiv al petentului (bară față, aripă stânga față, far stânga) și al intervenientului forțat (far dreapta, semnalizare dreaptă, bară spartă, aripă dreaptă față îndoită), a rezultat fără niciun dubiu că situația de fapt este cea descrisă în procesul-verbal contestat, fiind imposibil ca autoturismul condus de intervenientul forțat să fi plecat din parcare cu spatele.

Faptul că petentul a intrat pe DN7 fără a acorda prioritate autoturismului condus de intervenientul forțat, ca urmare a flash-urilor efectuate de acesta din urmă, a fost apreciat că nu poate reprezenta o cauză care să înlăture caracterul contravențional al faptei.

Având în vedere aceste considerente, instanța a constatat că starea de fapt reținută în procesul-verbal atacat a fost probată și astfel prezumția de nevinovăție a petentului, înlăturată.

---

⁴⁹ Jud. Pitești, Secția civilă, sentința nr. 6914 din 16 decembrie 2020, consultată [Online] la adresa www.sintact.ro, accesată la data de 12 aprilie 2022.

⁵⁰ Precizăm că art. 101 alin. (3) din O.U.G. nr. 195/2002 a fost completat de punctul 17 din art. I din O.G. nr. 1/2022. În prezent, această contravenție este reglementată de art. 101 alin. (3) lit. f) din O.U.G. nr. 195/2002, care are următorul cuprins: „*Constituie contravenție și se sancționează cu amenda prevăzută în clasa a III-a de sancțiuni și cu aplicarea sancțiunii contravenționale complementare a suspendării dreptului de a conduce pentru o perioadă de 60 de zile săvârșirea de către conducătorul de autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai a următoarelor fapte: f) neacordarea priorității de trecere vehiculelor cu acest drept*”.

Cu toate acestea, deși instanța a făcut o analiză minuțioasă a materialului probator depus de intimat și a ajuns la concluzia demontării prezumției de nevinovăție, apreciem că, în mod eronat aceasta a reținut și faptul că petentul nu a făcut dovada contrară celor menționate în procesul-verbal de contravenție contestat, sub acest aspect reținându-se temeinicia și legalitatea actului sancționator.

Or, dând prevalență prezumției de nevinovăție, considerăm că nu se putea reține în cauză și necombaterea prezumției de temeinicie a procesului-verbal.

4. Aplicarea prioritara a prezumției de nevinovăție a contravenientului, în materia contravențiilor rutiere neconstatate direct de către agentul instrumentator

Achiesăm la raționamentul juridic prezentat în secțiunea anterioară, pentru ipoteza în care constatarea contravenției nu se face personal de către reprezentanții intimatului, apreciind că, în acest caz, nu se poate fi incidentă prezumția de temeinicie a actului sancționator, în acord cu statuările Curții Europene a Drepturilor Omului, care recunoaște aplicabilitatea acestei prezumții în cazul constatării faptelor ilicite, *ex propriis sensibus*, de către agentul instrumentator.

Drept consecință, considerăm că, în acest tip de cauze, trebuie aplicată cu prioritate prezumția de nevinovăție a contravenientului, intimatului incumbându-i sarcina probării celor reținute în actul sancționator.

Cu toate acestea, subliniem necesitatea ca instanța de judecată să aibă un rol activ mai accentuat în soluționarea acestui tip de cauze, în vederea stabilirii situației de fapt și, implicit a aflării adevărului.

Apreciem că în același sens sunt și concluziile Minutei întâlnirii președinților secțiilor de contencios administrativ și fiscal ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel organizată la București, la data de 17 decembrie 2020⁵¹, în care s-au reținut următoarele:

„În cazul faptelor contravenționale ce se stabilesc în mod necesar cu ajutorul mijloacelor tehnice omologate și verificate metrologic, procesul-verbal de constatare a contravenției și de aplicare a sancțiunii întocmit cu ajutorul unui probatoriu tehnic nu beneficiază de prezumția de autenticitate și veridicitate, sarcina probei revenind în totalitate emitentului procesului-verbal, care are obligația să pună la dispoziția instanței de control contravențional înregistrările și toate înscrisurile întocmite în baza lor.

În cazul faptelor contravenționale stabilite de agentul constator pe baza constatărilor personale, procesul-verbal de constatare a contravenției și de aplicare

---

⁵¹ Minuta întâlnirii președinților secțiilor de contencios administrativ și fiscal ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel organizată la București, la data de 17 decembrie 2020, p. 161, disponibilă [Online] la adresa http://inm-lex.ro/wp-content/uploads/2021/03/Minuta-intalnire-SCAF-17-decembrie-2020_site.pdf, accesată la data de 12 aprilie 2022.

a sancțiunii se bucură de prezumția de autenticitate și veridicitate, prezumție cu caracter relativ, împotriva căreia persoana interesată poate face proba contrară prin intermediul oricărui mijloc de probă admisibil potrivit legii, cu ocazia contestării sale în fața unei instanțe având plenitudine de competență, căreia îi incumbă să manifeste rol activ pentru aflarea adevărului”.

S-a constatat, în cadrul respectivei întruniri, asemănător celor prezentate în prezentul studiu, că în practica judiciară există divergențe cu privire la aplicarea prezumției de nevinovăție corelativ cu cea de legalitate și temeinicie a procesului-verbal de constatare și sancționare a contravențiilor.

Astfel, s-a evidențiat că potrivit unei optici, unele instanțe de judecată aplică prezumția de nevinovăție apreciind că, potrivit jurisprudenței Curții (cauza Anghel c. României), în cazul anumitor contravenții rutiere (acordare prioritate de trecere pietoni, nerespectarea semnificației culorii roșii a semaforului rutier) se impune producerea de către agentul constatatator a unor probe tehnice în susținerea acuzației.

S-a constatat, totodată, că, în cea de-a doua opinie, se apreciază că procesul-verbal de contravenție întocmit pe baza constatării directe și nemijlocite a agentului constatatator face prin el însuși dovada îndeplinirii în persoana contravenientului a condițiilor răspunderii contravenționale și nu se poate impune agentului constatatator folosirea unor mijloace tehnice în vederea preconstituirii de probe, decât în acele cazuri în care legea prevede constatarea contravenției cu mijloace tehnice (depășirea vitezei legal admise, conducerea unui vehicul sub influența băuturilor alcoolice).

Deși subiectul dezbătut în cadrul respectivei întruniri a vizat contravențiile rutiere constatate, pe de o parte, prin mijloacelor tehnice omologate și verificate metrologic și pe de altă parte, *ex propriis sensibus*, apreciem că a fost antamată implicit și problematica analizată în prezentul studiu, respectiv divergențele jurisprudențiale privind sarcina probei în cazul contravențiilor rutiere neconstatate direct și nemijlocit de către agenții de poliție, care însă nu dispun nici de mijloace tehnice omologate și verificate metrologic.

Reamintim opinia noastră, în sensul că, într-o astfel de ipoteză, se va aplica cu prioritate prezumția de nevinovăție a contravenientului, intimatului incumbându-i sarcina probei cu privire la situația de fapt reținută în procesului-verbal de constatare și sancționare a contravențiilor.

Concluziile formatorului Institutului Național al Magistraturii, pe care le-am reiterat anterior și la care achiesăm, au avut la bază considerente pe care apreciem util a le expune în continuare.

S-a considerat astfel că, în materie contravențională nu este afirmat de dreptul comun un principiu al prezumției de nevinovăție și că, interpretând logic și sistematic art. 47 din O.G. nr. 2/2001 se deduce că normele juridice de drept substanțial din reglementarea specială se vor completa cu cele din Codul penal, iar normele

juridice de drept procesual din reglementarea specială se vor completa cu cele din Codul de procedură civilă, motiv pentru care Codul de procedură penală⁵² și, implicit, principiul instituit de art. 4⁵³ din conținutul său, nu este aplicabil în materie contravențională.

Cu toate acestea, în decizia Curții Constituționale nr. 183 din 8 mai 2003⁵⁴ s-au statuat următoarele: „Utilizarea de către legiuitor a noțiunii de contravenient în dreptul administrativ sau de infractor în dreptul penal nu are semnificația unei înfrângeri a prezumției de nevinovăție consacrate de art. 23 alin. (8) din Constituție. Această dispoziție constituțională este aplicabilă atât în domeniul penal, cât și în cel contravențional, nicio persoană care a săvârșit o infracțiune (infractor) sau o contravenție (contravenient) neputând fi exclusă de la beneficiul acestei garanții procesuale până când o hotărâre judecătorească de condamnare a rămas definitivă”.

În legătură cu interpretarea art. 6 par. 2 din Convenție, s-a reținut de către formatorul Institutului Național al Magistraturii că instanța de la Strasbourg a dezvoltat o jurisprudență bogată cu privire la domeniul de aplicare al garanției respective privind dreptul la un proces echitabil, amintindu-se cu titlu exemplificativ următoarele statuări ale acesteia: „Potrivit jurisprudenței constante a Curții, existența unei «acuzății în materie penală» trebuie evaluată pe baza a trei criterii, desemnate în mod curent sub numele de „criterii Engel”⁵⁵ (...), constând în încadrarea juridică a infracțiunii în dreptul intern, respectiv în natura însăși a infracțiunii și în gradul de severitate a sancțiunii aplicate persoanei în cauză. Criteriile al doilea și al treilea sunt alternative și nu neapărat cumulative. Pentru ca art. 6 să fie aplicabil este suficient ca infracțiunea în cauză să aibă caracter penal, prin natura sa, sau să fi expus pe persoana în cauză la o acțiune care, prin însăși natura și gravitatea sa, face parte în general din materia penală⁵⁶ (...). Un obiectiv relativ mai mic nu poate elibera o infracțiune de caracterul ei penal intrinsec⁵⁷ (...). Acest lucru nu împiedică adoptarea unei abordări cumulative dacă analiza

⁵² Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (M. Of. nr. 486 din 15 iulie 2010).

⁵³ Art. 4 C. pr. pen. face aplicarea principiului prezumției de nevinovăție reglementat de art. 23 alin. (1) din Constituție, care prevede că „Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare, persoana este considerată nevinovată.”.

Potrivit art. 4 C. pr. pen. „(1) Orice persoană este considerată nevinovată până la stabilirea vinovăției sale printr-o hotărâre penală definitivă. (2) După administrarea întregului probatoriu, orice îndoială în formarea convingerii organelor judiciare se interpretează în favoarea suspectului sau inculpatului.”.

⁵⁴ Publicată în M. Of. nr. 425 din 17 iunie 2003.

⁵⁵ CEDO, cauza *Engel și alții c. Țărilor de Jos*, nr. 5100/71, 5101/71, 5102/71, 5354/72 și 5370/72, hotărârea din 8 iunie 1976.

⁵⁶ CEDO, cauza *Ezeh și Connors c. Regatului Unit*, nr. 39665/98 și 40086/98, hotărârea din 9 octombrie 2003, par. 86.

⁵⁷ CEDO, cauza *Öztürk c. Germaniei*, nr. 22479/93, hotărârea din 21 februarie 1984, par. 54 și CEDO, cauza *Lutz c. Germaniei*, nr. 9912/82, hotărârea din 25 august 1987, par. 55.

separată a fiecărui criteriu nu permite să se ajungă la o concluzie clară cu privire la existența unei acuzații în materie penală⁵⁸ (...).”

Așadar, simplul fapt că o contravenție nu constituie infracțiune în sensul reglementării interne nu este determinant, întrucât noțiunea de acuzație în materie penală, inclusiv aceea de infracțiune, prezintă un înțeles propriu în sistemul CEDO, constituind noțiuni autonome a căror înțelegere se face potrivit dispozițiilor convenționale așa cum sunt interpretate în jurisprudența instanței europene⁵⁹.

Cu titlu exemplificativ, au fost reamintite și considerentele reținute de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, potrivit cărora „chestiunea aplicabilității art. 6 în cadrul procedurii în litigiu, Curtea constată în primul rând că informațiile oferite de dreptul intern, care nu dă o nuanță „penală” contravenției pentru tulburarea ordinii publice care i-a adus o amendă reclamantei, nu au decât o valoare relativă și nu sunt, așadar, decisive⁶⁰(...). În acest sens, norma se adresează tuturor cetățenilor, nu unui grup determinat cu statut special⁶¹ (...). De asemenea, amenda aplicată reclamantei nu avea ca obiect reparația materială a unui prejudiciu, ci în esență să împiedice repetarea unor acțiuni similare⁶² (...). Aceasta avea, așadar, caracterul punitiv prin care se deosebesc, de regulă, sancțiunile penale⁶³ (...)” și că „așa cum observă Guvernul în mod întemeiat, reclamanta nu mai risca o pedeapsă cu închisoarea la vremea producerii faptelor. Acest fapt nu este totuși decisiv, în sine, în sensul aplicabilității sub aspect penal a art. 6 din Convenție (...) Curtea consideră că natura generală a dispoziției legale încălcate în speță de către reclamantă, precum și obiectivul disuasiv și punitiv al sancțiunii aplicate sunt suficiente pentru a demonstra că infracțiunea în litigiu avea caracter penal în sensul art. 6 din Convenție, care este, așadar, aplicabil⁶⁴”.

Date fiind aceste considerații, s-a apreciat de către formatorul Institutului Național al Magistraturii⁶⁵ că, „odată îndeplinite în cazul contravenției sancționate prin procesul-verbal litigios criteriile stabilite de instanța din Strasbourg pentru a reține incidența unei acuzații în materie penală, devine aplicabilă inclusiv garanția prezumției de nevinovăție prevăzută de art. 6 par. 2 din Convenție. În egală

---

⁵⁸ CEDO, cauza *Jussila împotriva Finlandei*, nr. 73053/01, hotărârea din 23 noiembrie 2006, par. 30 și 31. CEDO, cauza *Chaw Chaw Impex SRL c. României*, nr. 47163/09, decizia din 6 octombrie 2016, par. 28.

⁵⁹ *Minuta întâlnirii președinților secțiilor...*, precit., p. 158.

⁶⁰ A se vedea CEDO, cauza *Öztürk c. Germaniei*, precit., par. 52; CEDO, cauza *Ezeh și Connors c. Regatului Unit*, precit., par. 120.

⁶¹ A se vedea, CEDO, cauza *Öztürk c. Germaniei*, precit., par. 53.

⁶² A se vedea, *mutatis mutandis*, CEDO, cauza *Bendenoun c. Franței*, nr. 12547/86, hotărârea din 24 februarie 1994, par. 47 și CEDO, cauza *Ziliberberg c. Moldovei*, nr. 61821/00, hotărârea din 1 februarie 2005, par. 33.

⁶³ CEDO, cauza *Öztürk*, precit., par. 53; CEDO, cauza *A.P., M.P. și T.P. c. Elveției*, nr. 19958/92, hotărârea din 29 august 1997, par. 41 și CEDO, cauza *Ziliberberg*, precit., par. 34.

⁶⁴ CEDO, cauza *Nicoleta Gheorghe c. României*, precit., par. 25 și 26.

⁶⁵ *Minuta întâlnirii președinților secțiilor...*, precit., p. 159.

măsură, atunci când respectivele criterii nu reies a fi îndeplinite pentru o anumită contravenție, garanțiile specifice dreptului la un proces echitabil – latura penală nu sunt relevante pentru procesul respectiv”.

Totodată, instanța din Strasbourg a observat că „instanțele sesizate prin contestațiile acestora au așteptat ca ei să răstoarne prezumția de legalitate și de temeinicie a proceselor-verbale de contravenție prin proba contrară faptelor consemnate de polițistul rutier. Nu este surprinzătoare o asemenea abordare din partea instanțelor naționale, în măsura în care regimul juridic național aplicabil contravențiilor este completat prin dispozițiile Codului de procedură civilă, căruia i se aplică, în materie de probe, principiul potrivit căruia sarcina probei revine celui care supune o pretenție judecătii (...)”⁶⁶.

Deși reclamanții au pretins în acest context o atingere adusă dreptului lor la respectarea prezumției de nevinovăție, totuși Curtea a arătat că nu subscrie la această opinie, reamintind că „în materie de circulație rutieră, a precizat că art. 6 § 2 nu se opune aplicării unui mecanism care nu face altceva decât să instaleze o prezumție relativă de conformitate a unui proces-verbal la realitate, prezumție fără care ar fi practic imposibilă pedepsirea încălcărilor cu privire la circulația rutieră⁶⁷ (...)”, respectiv că „orice sistem juridic operează cu prezumții de fapt sau de drept (...). Convenția nu se opune în principiu acestui fapt, dar că aceasta obligă statele contractante, în materie penală, să nu depășească un anumit prag. În special, art. 6 § 2 impune statelor să aibă în vedere aceste prezumții în limite rezonabile, ținând cont de gravitatea faptelor și păstrând dreptul la apărare⁶⁸ (...)”⁶⁹.

În acest context, respingând cererile cu care a fost investită, instanța de la Strasbourg a reținut, în raport de jurisprudența instanțelor din România, că prezumția de răspundere a reclamanților stabilită prin procesul-verbal este relativă și proba contrară poate fi adusă de persoanele în cauză prin intermediul oricărui element de probă admis de legislația națională, respectiv că reclamanții au posibilitatea de a contesta legalitatea și temeinicia proceselor-verbale în litigiu în fața instanțelor cu jurisdicție deplină, care erau astfel competente să le anuleze, dacă le considerau nule sau neîntemeiate⁷⁰.

Așadar, Curtea nu exclude valoarea probantă a unui proces-verbal de constatare și sancționare a contravenției, acceptând conferirea în beneficiul unui astfel de act juridic a unei prezumții de temeinicie, dacă aceasta este relativă și permite

⁶⁶ CEDO, cauza *Anghel c. României*, *precit.*, par. 45.

⁶⁷ În același sens, a se vedea CEDO, cauza *Stevens c. Belgiei*, *precit.* și, *mutatis mutandis*, CEDO, cauza *Bosoni c. Franței*, *precit.* și CEDO, cauza *Adoud c. Franței*, *precit.*

⁶⁸ CEDO, cauza *Salabiaku c. Franței*, *precit.*, par. 28 și CEDO, cauza *Telfner c. Austriei*, nr. 33501/96, hotărârea din 20 martie 2001, par. 16.

⁶⁹ CEDO, cauza *Marius Haiducu c. României și alte 16 cereri*, *precit.*, par. 12 și 13.

⁷⁰ *Idem.*, par. 14 și 15.

persoanei interesate să facă proba contrară prin intermediul oricărui mijloc de probă admis de legislația națională în procesul de contestare a sa în fața unei instanțe având plenitudine de jurisdicție sau competență.

Totodată, în cadrul întâlnirii organizate la București⁷¹, s-au amintit cele statuate de către Curtea Constituțională prin decizia nr. 70 din 21 februarie 2013⁷², potrivit cu care „procesul-verbal de constatare și sancționare a contravenției se bucură de prezumția de legalitate, însă, atunci când este formulată o plângere împotriva acestuia, este contestată chiar prezumția de care se bucură. În acest caz, instanța de judecată competentă va administra probele prevăzute de lege, necesare în vederea verificării legalității și temeiniciei procesului-verbal. Cel care a formulat plângerea nu trebuie să își demonstreze propria nevinovăție, revenind instanței de judecată obligația de a administra tot probatoriul necesar stabilirii adevărului”.

În sens similar, prin decizia nr. 285 din 4 mai 2017⁷³, instanța de contencios constituțional a arătat că „utilizarea de către legiuitor a noțiunii de «contravenient» nu are semnificația înfrângerii prezumției de nevinovăție consacrate de art. 23 alin. (11) din Constituție. De asemenea, Curtea a reținut că „din procedura de soluționare a plângerii împotriva procesului-verbal de stabilire și sancționare a contravenției nu rezultă răsturnarea sarcinii probei, ci, mai degrabă, exercitarea dreptului la apărare. Procesul-verbal de constatare și sancționare a contravenției se bucură de prezumția de legalitate, însă, atunci când este formulată o plângere împotriva acesteia, este contestată chiar prezumția de care se bucură. În acest caz, instanța de judecată competentă va administra probele prevăzute de lege, necesare în vederea verificării legalității și temeiniciei procesului-verbal. Cel care a formulat plângerea nu trebuie să își demonstreze propria nevinovăție, revenind instanței de judecată obligația de a administra tot probatoriul necesar stabilirii și aflării adevărului”.

Pe aceeași linie de argumentare, în decizia nr. 1096 din 8 septembrie 2009⁷⁴, Curtea Constituțională a reținut că „instanțele de judecată nu pot face aplicarea strictă a regulii *onus probandi incumbit actori*, ci, din contră, chiar ele trebuie să manifeste un rol activ pentru aflarea adevărului din moment ce contravenția intră sub incidența art. 6 din Convenție.”.

În decizia nr. 726 din 24 iunie 2008⁷⁵ pronunțată de aceeași instanță s-a reținut că „persoana împotriva căreia s-a întocmit procesul-verbal de constatare a contravenției nu este pusă în fața unui verdict definitiv de vinovăție și de răspundere, ci doar în fața unui act administrativ de constatare, ale cărui efecte pot fi înlăturate prin exercitarea căilor de atac prevăzute de lege”.

⁷¹ *Minuta întâlnirii președinților secțiilor...*, precit., p. 160.

⁷² Publicată în M. Of. nr. 204 din 10 aprilie 2013.

⁷³ Publicată în M. Of. nr. 549 din 12 iulie 2017.

⁷⁴ Publicată în M. Of. nr. 695 din 15 octombrie 2009.

⁷⁵ Publicată în M. Of. nr. 496 din 17 iulie 2009.

În sens similar, instanța de contencios constituțional a susținut în decizia nr. 197 din 9 aprilie 2019⁷⁶ că „referitor la problema garanțiilor similare dreptului penal în materie contravențională, Curtea constată, în acord cu instanța de la Strasbourg, că, deși le este permis statelor să nu sancționeze unele infracțiuni sau/și să le elimine ori să dispună o sancțiune pe cale administrativă mai degrabă decât pe cale penală, autorii comportamentelor considerate contrare legii nu trebuie să se găsească într-o situație defavorabilă pentru simplul fapt că regimul juridic aplicabil în materie contravențională este diferit de cel aplicabil în materie penală”.

Au fost reamintite și considerentele deciziei nr. 4 din 30 ianuarie 2017⁷⁷ pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, potrivit cărora „67. Spre deosebire de procesul-verbal întocmit de agentul constatator pe baza constatărilor personale, care se bucură de prezumția de autenticitate și veridicitate, procesul-verbal întocmit cu ajutorul unui probatoriu tehnic nu beneficiază de această prezumție, sarcina probei revenind în totalitate emitentului procesului-verbal, care are obligația să pună la dispoziția instanței de control contravențional înregistrările și toate înscrisurile întocmite în baza lor. (...) 73. Prin urmare, în cazul faptelor contravenționale stabilite cu ajutorul mijloacelor tehnice omologate și verificate metrologic, sarcina probei temeiniciei procesului-verbal de contravenție este pusă în sarcina organului din care face parte agentul constatator, care trebuie să dovedească împrejurarea că situația de fapt consemnată în cuprinsul acestuia corespunde adevărului. În lipsa acestor probe nu este răsturnată prezumția de nevinovăție a contravenientului”.

S-a conchis că, în acord și cu jurisprudența Curții Constituționale în materie, „instanței de judecată îi incumbă un rol activ mai accentuat în acest domeniu în raport de celelalte procese care se judecă potrivit Codului de procedură civilă, având obligația să administreze probatoriul necesar stabilirii adevărului.

Totuși, în măsura în care o faptă săvârșită în realitatea concretă constituie contravenție presupune în mod esențial și un aspect de temeinicie, implicând și stabilirea unei situații de fapt, astfel că valoarea probantă a procesului-verbal de constatare a contravenției și aplicare a sancțiunii va fi apreciată în ansamblul probelor administrate cu ocazia judecării plângerii contravenționale”⁷⁸.

Apreciem oportun să amintim că prin Minuta Întâlnirii profesionale de unificare a practicii judiciare în materia contenciosului administrativ și fiscal desfășurată online la data de 4 noiembrie 2021 la nivelul Curții de apel București și al

⁷⁶ Publicată în M. Of. nr. 438 din 03 iunie 2019.

⁷⁷ Publicată în M. Of. nr. 168 din 08 martie 2017.

⁷⁸ *Minuta întâlnirii președinților secțiilor...*, precit., p. 161.

instanțelor arondate pe trimestrele I, II și IV 2021⁷⁹ s-a antamat problema sarcinii probei în cazul plângerilor contravenționale în care fapta prevăzută de art. 100 alin. (3) lit. b)⁸⁰ a fost constatată de agentul constatator *ex propriis sensibus*.

Dacă, într-o opinie, s-a apreciat că trebuie respinsă plângerea contravențională, în situația în care petentul nu dovedește prin probatoriul administrat netemeinicia actului sancționator, într-o a doua opinie s-a considerat că trebuie admisă plângerea contravențională, în situația în care agentul constatator nu a depus diligențe pentru identificarea unui martor ocular la săvârșirea faptei, punându-l astfel pe petent în imposibilitate de a dovedi netemeinicia actului sancționator.

Cu unanimitate de voturi s-a opinat în sensul opiniei potrivit căreia sarcina probei revine întotdeauna petentului-contestator, care are obligația de a răsturna prezumția de legalitate și temeinicie a actului constatator a sancțiunii contravenționale aplicate de agentul constatator.

S-a reținut că, deși în materia contravențiilor privind circulația pe drumurile publice sunt aplicabile garanțiile din materia penală, inclusiv prezumția de nevinovăție, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, dreptul unei persoane de a fi prezumată nevinovată și de a solicita acuzării să dovedească faptele ce i se impută nu este absolut, din moment ce prezumțiile bazate pe fapte sau legi operează în toate sistemele de drept și nu sunt interzise de Convenția Europeană a Drepturilor Omului, în măsura în care statul respectă limite rezonabile, având în vedere importanța scopului urmărit, dar și respectarea dreptului la apărare

Prin urmare, nu este contrară jurisprudenței CEDO prezumția de legalitate și temeinicie de care se bucură procesele verbale de contravenție *întocmite pe baza propriilor constatări ale agentului constatator*, revenind petentului obligația de a face proba contrarie celor reținute în cuprinsul procesului verbal de contravenție, cu condiția ca persoana sancționată să aibă dreptul la un proces echitabil (art. 31-36 din O.G. nr. 2/2001) în cadrul căruia să utilizeze orice mijloc de probă și să invoce orice argumente pentru dovedirea împrejurării că situația de fapt din procesul verbal nu corespunde modului de desfășurare al evenimentelor.

---

⁷⁹ Minuta întâlnirii profesionale de unificare a practicii judiciare în materia contenciosului administrativ și fiscal desfășurată online la data de 4 noiembrie 2021 la nivelul Curții de apel București și al instanțelor arondate pe trimestrele I, II și IV 2021, nepublicată.

⁸⁰ Precizăm că la momentul întâlnirii profesionale din 4 noiembrie 2021, art. 101 alin. (3) lit. b) din O.U.G. nr. 195/2002 prevedea următoarele: „(3) *Constituie contravenție și se sancționează cu amenda prevăzută în clasa a II-a de sancțiuni și cu aplicarea sancțiunii contravenționale complementare a suspendării exercitării dreptului de a conduce pentru o perioadă de 30 de zile săvârșirea de către conducătorul de autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai a următoarelor fapte: b) neacordarea priorității de trecere pietonilor angajați în traversarea regulamentară a drumului public prin locurile special amenajate și semnalizate, aflați pe sensul de deplasare a autovehiculului, tractorului agricol sau forestier ori tramvaiului;*”. Ca urmare a completării art. 101 alin. (3) lit. b) din O.U.G. nr. 195/2002 prin punctul 17 al art. I din O.G. nr. 1/2022, aceeași contravenție este reglementată de art. 101 alin. (3) lit. e) din O.U.G. nr. 195/2002.

Sarcina instanței de judecată este de a respecta limita proporționalității între scopul urmărit de autoritățile statului de a nu rămâne nesancționate acțiunile antisociale prin impunerea unor condiții imposibil de îndeplinit și respectarea dreptului la apărare al persoanei sancționate contravențional.

Prin urmare, dacă săvârșirea contravenției se constată nemijlocit de către agentul constatator, abilitat în acest sens prin actul normativ de stabilire a contravenției, reținând că procesul-verbal de constatare are forță probantă până la dovada contrară, s-a concluzionat că actul constatator va fi anulat numai în situațiile în care petentul dovedește existența unei situații de fapt diferite de cea consemnată de agentul de poliție.

O altă problemă care a fost antamată a fost cea privind competența de soluționare a plângerii contravenționale formulate împotriva procesului-verbal de contravenție întocmit în temeiul O.U.G nr. 195/2002, în situația în care se constată producerea unor accidente de circulație, ca urmare a interpretării diferite a prevederilor art. 118 alin. (1) din O.U.G nr. 195/2002⁸¹.

Într-o optică, s-a dispus în sensul declinării competenței teritoriale în favoarea judecătoriei de la locul săvârșirii faptei, iar într-o altă viziune, s-a avut în vedere instanța de la locul încheierii procesului-verbal de contravenție.

În cadrul întâlnirii, s-a concluzionat în sensul declinării competenței de soluționare a cauzei, având ca obiect plângere contravențională cu accident rutier, în cazul în care fapta a fost constatată de agentul de poliție, ca urmare a declarațiilor părților date la biroul de accidente ușoare, în favoarea judecătoriei în a cărei rază de competență a fost săvârșită fapta contravențională.

În același sens s-a stabilit și prin Minuta întâlnirii de practică neunitară din data de 25.11.2019 organizată la nivelul Curții de Apel București și al instanțelor arondate pe trimestrul IV 2019, în această materie.

IV. Dificultăți în stabilirea adevărului judiciar, în cazul accidentelor rutiere

Cu toate acestea, explicațiile prezentate anterior nu pot contracara dificultățile majore care apar, de exemplu, în ipoteza în care ambii conducători auto implicați într-un accident rutier sunt sancționați contravențional, iar aceștia dau declarații contradictorii, învinuindu-se reciproc.

Astfel, în contextul unui probatoriu lacunar, judecătorului îi este trasată o sarcină dificilă în stabilirea adevărului judiciar, fiind nevoit fie a recurge la prezumții simple trase din analiza avariilor produse în urma accidentului, a schițelor

---

⁸¹ Potrivit art. 118 alin. (1) O.U.G nr. 195/2002: „Împotriva procesului-verbal de constatare a contravențiilor se poate depune plângere, în termen de 15 zile de la comunicare, la judecătoria în a cărei rază de competență a fost constatată fapta”.

prezentate de conducătorii auto imediat după incident, în vederea stabilirii dinamicii și a vinovăției în producerea accidentului, cu luarea, totodată, în considerare a prezumțiilor amintite anterior, fie a dispune administrarea probei cu expertiza tehnică auto, care poate fi relevantă în unele dosare, ori nu, în alte cauze.

De exemplu, dând eficiență prezumției de veridicitate a procesului-verbal de constatare și sancționare a contravenției, prin sentința civilă nr. 10946 din 17 decembrie 2020, Judecătoria Sectorului 2 București⁸² a respins plângerea contravențională formulată împotriva actului, prin care petentul a fost sancționat în baza art. 101 alin. (3) lit. a) din O.U.G. nr. 195/2002, pentru încălcarea art. 135 lit. f)⁸³ din H.G. nr. 1391/2006 și în care s-a reținut că, din analiza declarațiilor și a avariilor existente, rezultă că petentul nu a acordat prioritate la pătrunderea pe drumul public de pe o proprietate alăturată, care era prevăzută cu indicatorul „Accesul interzis” pe direcția sa de deplasare, intrând în coliziune cu autoturismul condus de intervenientul forțat persoană fizică.

Instanța a reținut că procesul-verbal contestat este un act autentic care se bucură de o prezumție relativă de veridicitate în sensul că, până la proba contrară, respectiv până la răsturnarea prezumției de veridicitate prin mijloace de probă aduse de petent în susținerea plângerii contravenționale, acesta este considerat că reprezintă adevărul, în sensul că oglindește în mod corect cele întâmplate.

Această prezumție, în cazul proceselor-verbale de constatare a contravenției, spre deosebire de alte acte autentice, nu este una absolută, ci doar una relativă în sensul că i se permite presupusului contravenient ca, în cursul judecării plângerii sale, să depună la dosarul cauzei înscrisuri ori să administreze orice alte probe din care să rezulte faptul că cele arătate în conținutul procesului-verbal sunt neadevărate.

S-a mai reținut în cauză că această răsturnare a prezumției nu operează automat prin simpla solicitare de anulare a actului, ci petentul, cu respectarea prevederilor art. 249 C. pr. civ., trebuie să ceară instanței, în conformitate cu prevederile art. 255-258 C. pr. civ., încuviințarea și administrarea unor dovezi din care să rezulte contrariul.

Instanța a apreciat că situația de fapt reținută rezultă din procesul-verbal coroborat cu declarațiile șoferilor autoturismelor implicate în accident și cu avariile existente la cele două autovehicule.

Avariile autoturismului marca Opel Astra condus de petent au fost la bara din față și la farul din dreapta față, iar avariile autoturismului marca Volkswagen condus de intervenientul forțat se regăsesc la aripa dreapta spate și la portiera

⁸² Jud. Sectorului 2 București, Secția civilă, sentința nr. 10946 din 17 decembrie 2020, nepublicată.

⁸³ Art. 135 lit. f) din H.G. nr. 1391/2006 prevede următoarele: „conducătorul de vehicul este obligat să acorde prioritate de trecere și în următoarele situații: f) când se pune în mișcare sau la pătrunderea pe drumul public venind de pe o proprietate alăturată acestuia față de vehiculul care circulă pe drumul public, indiferent de direcția de deplasare”.

dreapta spate, astfel cum rezultă din rubrica „Zonă avariată” completată de agentul de poliție.

În raport de avariile menționate, instanța a reținut drept corectă schița accidentului realizată de intervenientul forțat, impactul producându-se între colțul din dreapta față al autoturismului petentului și laterala autovehiculului condus de intervenient, iar nu conform schiței efectuate de petent, ce ar fi condus la avarii în partea din față a celor două autovehicule.

S-a constatat, totodată, în cauză că petentul și intervenientul au prezentat aceeași situație de fapt în sensul că accidentul s-a produs la momentul ieșirii petentului din parcarea magazinului Obor, când a intrat în coliziune cu autovehiculul condus de intervenient, care a recunoscut că a pătruns pe contrasens cu ignorarea indicatorului „Acces interzis”.

Potentul a invocat lipsa vinovăției sale, învederând că la ieșirea din parcare a observat autovehiculul condus de intervenient în partea sa stângă, fiind previzibil ca acesta să se deplaseze în mod regulamentar la stânga, s-a asigurat în partea dreaptă, însă accidentul s-a produs ca urmare a faptului că intervenientul a încălcat semnificația indicatorului „Accesul interzis” și a intrat pe aceeași stradă pe care petentul tocmai pătrundea din parcare, astfel că nu i se poate reține vinovăția în producerea accidentului, decât cu impunerea unui nivel de prudență și diligență pe care legea nu îl prevede în sarcina conducătorilor auto.

Instanța a reținut caracterul neîntemeiat al susținerilor petentului, dispozițiile art. 135 lit. f) din H.G. nr. 1391/2006 și că, întrucât petentul a pătruns pe drumul public venind din parcare alăturată acestuia, conform declarațiilor date de aceasta și de intervenientul forțat în fața agentului intimatului, era obligat să acorde prioritate intervenientului forțat indiferent de sensul de deplasare al acestuia și indiferent de caracterul regulamentar sau neregulamentar al circulației sale.

S-a reținut, totodată, că încălcarea de către intervenientul forțat a regulilor de circulație a atras sancționarea contravențională sa, printr-un alt proces-verbal pentru nerespectarea semnificației indicatorului „Accesul interzis”.

Cu toate acestea, încălcarea de către intervenientul forțat a regulilor de circulație nu poate avea drept efect înlăturarea obligației petentului de a acorda prioritate tuturor vehiculelor care circulă pe drumul public.

Având în vedere principiile sus-amintite și față de probatoriul administrat în cauză, instanța a reținut atât că dovezile sunt în măsură să răspundă criticilor formulate de petent și să ofere toate detaliile solicitate pe calea plângerii, precum și că acesta nu a adus probe și nu a invocat împrejurări credibile pentru a răsturna prezumția simplă de fapt născută împotriva sa, astfel încât prezumția de veridicitate a actului sancționator a rămas în ființă.

Un alt exemplu este reprezentat de sentința nr. 3134 din 7 decembrie 2020 a Judecătorei Rădăuți⁸⁴, în care a fost admisă plângerea contravențională și anulat

⁸⁴ Jud. Rădăuți, sentința nr. 3134 din 7 decembrie 2021, nepublicată.

procesul-verbal, prin care petentul a fost sancționat întrucât ar fi condus autoturismul marca Volvo și a efectuat manevra de depășire a unui autoturism marca Audi, fără a se asigura, producând un accident rutier cu pagube materiale.

Analizând temeinicia procesului-verbal de contravenție, probele administrate în cauză și dispozițiile legale incidente, în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, instanța a reținut că, întrucât faptele nu au fost constatate în mod direct și nemijlocit (*ex propriis sensibus*), de către agentul de poliție instrumentator, îi revenea intimatului sarcina să dovedească cele reținute în actul sancționator.

Declarația celui alt șofer implicat în accident a fost considerată ca fiind una subiectivă, acesta însuși fiind sancționat contravențional pentru că nu s-a asigurat corespunzător, instanța trăgând din actele depuse la dosar, susținerile părților și avariile produse, o prezumție simplă privind dinamica producerii accidentului, în sensul că intervenientul forțat nu a semnalizat intenția de a vira la stânga cu respectarea normelor legale, punând petentul în imposibilitatea evitării impactului.

Astfel, în condițiile în care din înscrisurile depuse la dosar nu a reieșit că fapta contravențională a fost stabilită în mod temeinic, respectiv că intimatul a eșuat în a proba cele reținute în actul sancționator, instanța a apreciat că procesul-verbal este netemeinic.

Într-o altă cauză însă, s-a apreciat că stabilirea dinamicii producerii accidentului nu se poate realiza decât prin administrarea probei cu expertiza tehnică auto. În acest sens, prin sentința nr. 293 din 5 februarie 2021 a Judecătorei Rădăuți⁸⁵ a fost respinsă plângerea contravențională formulată, reținându-se că, la data de 11.05.2019, petentul se deplasa cu auto marca Opel Astra, pe strada Ștefan cel Mare din orașul Vicovu de Sus.

Ajuns în dreptul depozitului cu materiale de construcție, situat pe partea stângă a direcției de mers, petentul, sesizând că cele două autovehicule din față circulau cu o viteză redusă și pentru a evita coliziunea frontal-spate cu autoturismul din față care era în faza de oprire, s-a angajat în depășirea celor două autovehicule din față. În același timp, autoturismul Toyota, cu volan pe dreapta, primul autoturism din coloană, care era oprit la axul drumului în poziția de viraj la stânga a inițiat virajul. În momentul în care autoturismul petentului, care se afla în depășire, a ajuns în dreptul autoturismului intervenientului, acesta din urmă s-a angajat în virajul la stânga și a intrat în coliziune cu autoturismul aflat în depășire.

Situația de fapt reținută de instanță a fost susținută, pe lângă declarațiile părților implicate în accident și de raportul organului constatator și de expertiza tehnică efectuată în cauză, din cuprinsul concluziilor reținându-se că evenimentul rutier s-a produs, ca și cauză favorizantă, motivat de faptul că petentul se deplasa cu o viteză peste limita legală, a efectuat depășirea a două autoturisme aflate în faza de oprire fără a se asigura corespunzător și fără a păstra o distanță laterală de siguranță.

⁸⁵ Jud. Rădăuți, sentința nr. 293 din 5 ianuarie 2021, nepublicată.

Observăm, aşadar, că, în lipsa acestui raport de expertiză judecătorului îi era imposibil de stabilit modalitatea producerii accidentului şi a vinovăţiei petentului, în baza probatoriului insuficient administrat de intimat şi în condiţiile unor declaraţii contradictorii ale celor implicaţi în incident.

Cu toate acestea, într-o altă cauză, deşi s-a dispus efectuarea unei expertize tehnice auto, aceasta nu a reuşit să stabilească situaţia de fapt şi implicit nici săvârşirea contravenţiilor de către petent, dincolo de orice dubiu, motiv pentru care plângerea contravenţională a fost admisă, în baza prezumţiei de nevinovăţie a contravenientului, iar procesul-verbal a fost anulat, ca netemeinic.

Astfel, prin sentinţa nr. 3311 din 18 decembrie 2020 a Judecătoriei Rădăuţi⁸⁶ s-a reţinut că, „prin expertiza efectuată în cauză, au fost stabilite de către expert dinamica producerii accidentului, viteza cu care circulau autovehiculele implicate în accident, semnele de circulaţie pe care autovehiculele trebuiau să le respecte, viteza la care impactul putea fi evitat şi analiza posibilităţilor de evitare a impactului, cauzele determinante şi favorizante producerii accidentului şi normele privind circulaţia autovehiculelor pe drumurile publice încălcate”.

Din raportul de expertiză a rezultat că la data de 04.01.2019, pe sectorul de drum din faţa magazinului de mobilă O., situat pe str. Calea Bucovinei din Rădăuţi, petentul a condus autoturismul Audi A6 şi fără a se asigura corespunzător, a efectuat manevra de depăşire a unei coloane de maşini, formată din două autovehicule, una neidentificată, care circula în faţa autoturismului condus de petent şi autoturismul marca VW Golf al intervenientei forţate. Ajunsă în faţa magazinului de mobilă, intervenienta a încetinit, intenţionând să vireze la stânga pentru a intra în parcare magazinului, iar când a iniţiat manevra de schimbare a direcţiei de mers, petentul, care conducea un autoturism cu volan pe dreapta, nu a observat intenţia de schimbare a direcţiei de mers, a intrat în depăşirea celor două autoturisme, cu o viteză de 90-91 km/h şi a impactat în partea din stânga faţă autoturismul condus de intervenientă. În urma impactului, autoturismul condus de petent a fost proiectat într-un stâlp de electricitate din faţa magazinului.

Expertul a stabilit ca fiind cauză favorizantă a accidentului deplasarea cu viteza peste limita legală şi efectuarea depăşirii unei coloane de maşini fără a se asigura corespunzător. Cauza determinantă a producerii accidentului a fost pătrunderea pe sensul opus de mers a autoturismului condus de intervenientă, fără a se asigura corespunzător, cele două cauze având o acţiune biunivocă, adică una o determină pe cealaltă.

S-a reţinut însă în considerentele hotărârii că, deşi a fost efectuată o expertiză tehnică auto, expertul a analizat situaţia de fapt din perspectiva declaraţiilor ambelor părţi implicate în accident, fără a putea stabili în concret acţiunea culpabilă a părţilor. Acesta a subliniat că petentul circula cu viteza peste limita legală,

⁸⁶ Jud. Rădăuţi, sentinţa nr. 3311 din 18 decembrie 2020, nepublicată.

însă această încălcare a reglementărilor rutiere nu a fost o cauză determinantă sau favorizantă a producerii accidentului, iar depășirea unei coloane de mașini, contravenție reținută în actul constatator al contravenției, nu a fost o cauză favorizantă sau determinantă a accidentului.

De asemenea, nici nerespectarea regulilor privind prioritatea de trecere nu a putut fi stabilită de expert, existând posibilitatea ca producerea accidentului să fie cauzată de nerespectarea priorității de trecere de către intervenientă.

Expertul a concluzionat că accidentul putea fi evitat dacă intervenienta respecta prioritatea de trecere a autoturismului condus de petent, asta în cazul în care petentul a fost cel care s-a angajat în depășire înainte ca intervenienta să inițieze manevra de schimbare a direcției de mers, sau dacă petentul nu s-ar fi angajat în depășire, asta în cazul în care intervenienta ar fi semnalizat, potrivit dispozițiilor legale, intenția de a schimba direcția de mers și ar fi oprit la axul drumului pentru a se asigura corespunzător.

În ceea ce privește depășirea coloanei de mașini, expertul a stabilit acest aspect prin aceea că ambele părți implicate în accident au indicat că între cele două autoturisme se afla cel puțin un autoturism. Declarațiile părților implicate în accident, date în fața organelor de poliție, nu au susținut însă această ipoteză, petentul arătând, de la început că, atunci când a inițiat manevra de depășire, se afla în spatele autoturismului accidentat, intervenienta fiind cea care a făcut afirmații despre existența a două autoturisme între cele implicate.

A rezultat, așadar, o situație incertă, care poate plasa culpa în producerea accidentului fie în sarcina petentului, fie în sarcina intervenientei, astfel că instanța a apreciat că nu poate fi reținută, în afara oricărui dubiu, săvârșirea de către petent a contravențiilor enumerate în procesul-verbal de contravenție, respectiv depășirea unei coloane de mașini și nerespectarea regulilor privind prioritatea de trecere.

Instanța a subliniat, totodată, că, în lipsa unei constatări de către agentul constatator a contravențiilor săvârșite, prin propriile simțuri, procesul-verbal sancționator nu se bucură de prezumția de legalitate, fiind în sarcina agentului constatator să facă dovada celor constatate, petentul fiind astfel absolvit de această obligație. În această situație, pentru constatarea și sancționarea unei contravenții era necesară administrarea unui probatoriu complet care să permită și instanței de judecată să stabilească limitele săvârșirii contravenției. În aceeași măsură era necesar ca agentul constatator să stabilească el însuși situația de fapt care să conducă ulterior la aplicarea de sancțiuni contravenționale, administrarea probatoriului fiind, pe lângă obligatorie, mult mai facil de administrat la momentul constatării contravențiilor.

În virtutea acestor considerente, instanța a admis plângerea contravențională și a anulat procesul-verbal, ca netemeinic.

Observăm astfel că există situații în care nici administrarea probei cu expertiza tehnică auto nu poate conduce la stabilirea dinamicii producerii unor accidente de circulație, ceea ce denotă un grad de dificultate ridicat al soluționării acestui tip de cauze.

V. Concluzii

Constatăm că practica judiciară se confruntă cu dificultăți în soluționarea plângerilor contravenționale împotriva proceselor-verbale de constatare a contravențiilor și de aplicare a sancțiunilor contravenționale, în care s-au reținut încălcări ale dispozițiilor legale din domeniul rutier, ce au avut ca urmare producerea unui accident de circulație, din care au rezultat avarierea unui vehicul, sau alte pagube materiale.

În aceste cauze, deși sunt incidente dispozițiile coroborate ale art. 33 alin. (2) din O.G. nr. 2/2001, cele ale art. 119 din O.U.G. nr. 195/2002 și ale art. 78 alin. (1) C. pr. civ., potrivit cu care instanța are obligația de a dezvolta cadrul procesual, prin introducerea în cauză, în calitate de intervenienți forțați ai celui alt șofer implicat în accident și a societății de asigurare, practica judiciară nu este unitară cu privire la două aspecte.

Astfel, în cazul în care judecătoria nu a făcut aplicarea normelor expuse anterior, soluția corectă a instanței de apel ar fi de anulare a sentinței civile și de trimitere a cauzei spre rejudecare primei instanțe, care va fi obligată să dispună citarea terțului, respectând procedura reglementată de dispozițiile art. 79 C. pr. civ, însă în jurisprudență identificăm și soluția anulării hotărârii primei instanțe și reținerea cauzei spre rejudecare, cu citarea intervenientului forțat, la care nu achiesăm, prin prisma nerespectării dreptului la apărare al terțului și a necesității asigurării aplicabilității principiului contradictorialității.

Nici în privința problemei vizând care societate de asigurare urmează a fi citată în cauză, în condițiile în care în actul sancționator nu este precizat numele acesteia nu există un consens la nivelul practicii judiciare, în sensul că unele instanțe au apreciat că trebuie introduse în cauză ambele societăți de asigurare ale șoferilor implicați în accident, altele instanțe au interpretat textele legale în sensul că acestea vizează societatea de asigurări a petentului, iar într-o altă optică, nicio societate de asigurări nu a fost introdusă în cauză, nereieșind din înscrisurile depuse la dosar o astfel de informație.

Apreciem că, în ipoteza analizată, instanța are obligația de a dispune introducerea în cauză, în calitate de intervenient forțat a societății de asigurări a petentului întrucât, pe de o parte, acesta a fost sancționat contravențional, iar pe de altă parte, dacă din probele administrate în cauză nu reiese numele acesteia, instanța poate solicita petentului să indice numele și adresa societății, obligație care ar fi în majoritatea cazurilor imposibil de îndeplinit, dacă ar trebui să indice datele de identificare ale societății de asigurări a celeilalte persoane implicate în incident.

Cea mai mare problemă însă, care afectează implicit justițiabilii, este dată de divergențele privind sarcina probei în acest tip de dosare, în funcție de prevalența care este acordată prezumției de nevinovăție a contravenientului, respectiv prezumției de temeinicie a procesului-verbal, aspect în funcție de care pot fi pronunțate soluții radical opuse.

Opinia noastră este că, întrucât faptele contravenționale prezentate în acest studiu nu sunt constatate în mod direct și nemijlocit de către agenții constatatori, în acord cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, se aplică cu prioritate prezumția de nevinovăție a contravenientului, intimatului incumbându-i sarcina probei celor reținute în actul sancționator.

Cu toate acestea, observăm că, în materie contravențională, judecătorul trebuie să aibă un rol activ mai accentuat, în special în situațiile în care, probatoriul administrat de către intimat constă doar în declarația celui alt șofer implicat în accidentul rutier, care este contradictorie cu cea a petentului, fiind și acesta sancționat contravențional.

În acest caz, apreciem că adevărul judiciar este dificil de stabilit, judecătorul având o sarcină grea în a cântări și a pronunța o soluție, prin aplicarea unei prezumții simple privind dinamica producerii accidentului, prezumție bazată pe analiza avariilor autovehiculelor implicate în accident, a schițelor efectuate și a declarațiilor contradictorii ale șoferilor implicați în incident, ori prin administrarea probei cu expertiza tehnică auto, prin care, însă, în multe dintre dosare nu se poate stabili cu exactitate modalitatea de producere a unui eveniment rutier.